

BRĪVĀ LATVIJA

ISSN 0934-6759

2013. gada 16. marts – 22. marts

APVIENOTĀ **LONDONAS AVIZE** UN **LATVIJA**

LATVIJA
LATVIAN NEWSPAPER

Nr. 11 (1285)

Lasiet tīmeklī!
www.brivalatvija.lv

Atzinīgi vērtē
Latvijas iniciatīvas
(3. lpp.)

Repše atgriežas politikā
(4. lpp.)

Vai Putina limuzīna skici
izstrādā latvieši?
(4. lpp.)

PBLA dāvā
mācību grāmatas
(9. lpp.)

16. MARTS - LATVIEŠU LEĢIONA PIEMIŅAS DIENA

Andrejs Eglītis

Es izgavilēšu

Es izgavilēšu tēvzemes bēdas ticībā, ko Tu man esi devis, Dievs, ka mēs vairs neslaucīsim ienaidniekam kājas un tās mājas, ko mēs saviem bērniem celsim, būs mūžīgi mūsu mājas un debesis attīrījušās no pastarās dienas zīmēm baigām, un mirušā māte parādīsies ar mīlestības acīm maigām. Es izgavilēšu Tavā ticībā, Dievs, ka nekā nav zaudēts, kas ar nāvi vai varu nogriezts kā ar nazi. Es izgavilēšu dusmās to, cik Tavā ticībā mēs vēl esam mazi, kad izmisums uzmācas draudot, es izgavilēšu to, kā tuksnesis izgavilē, Tavas dotās smiltis skaitot, un neviens nav redzējis tuksnesi raudot. Tā es izgavilēšu Tavā ticībā – zūdības izmisumam draudot.

Lestenas Brāļu kapos šā gada martā

Nacionālās apvienības partiju kongresā

9. martā Rīgas Latviešu biedrības telpas bija aizņemtas. Kopā pulcējās Nacionālās apvienības *Visu Latvijai!/Tēvzemei un Brīvībai/LNNK* biedri un atbalstītāji. Vispirms notika abu partiju atsevišķi kongresi, atsaucot atmiņā tradicionālās latviešu kāzas līgavas un līgavaiņa saimē. Tikai pēc tam 260 abu partiju delegāti, kā arī vismaz tikpat daudz atbalstītāju un viesu sanāca kopā lielajā zālē. Lai arī abas partijas viena otru noskatījušas jau pirms laba laika, kāzu ceremonija notikšot rudenī, jo pavasaris paies, sagatavojot augsni pašvaldību vēlēšanām, savukārt vasarā - izvērtējot rezultātus.

Pēc VL/TB/LNNK līdzpriekšsēža Raivja Dzintara teiktā, turpmāk lielākie NA izaicinājumi saistīti ar trim prioritātēm – demografiju, kas ir tautas fiziskā atjaunošana, nacionālo kultūru, kas nozīmē garīgu izaugsmi, sociālo taisnīgumu un latviskumu – kā vidi, kas tautu veido pēc ģimenes principiem.

Tēvzemei un Brīvībai/LNNK smagsvars un Eiropas Parlamenta deputāts Roberts Zile klātesošo prātus atvēsināja, norādot, ka sabiedrības noguruma dēļ poli-

tiskais svārsts nākamās Saeimas vēlēšanās var stipri nosvērties uz kreiso pusi, ja vien steidzami netiks risinātas samilzušās problēmas, kas skāņ nevienlīdzību, nabadzību un netaisnīgu nodokļu sistēmu. Ja turklāt rūpēs par eiro ieviešanu valsts vara „pieņems acis” uz to, kā finanču un kapitāla, enerģētikas un satiksmes jomā Latvija arvien dziļāk iekļaujas Krievijas interešu zonā, ir jāpanāk šī valdības kuģa kursa maiņa.

Kongresā tika ievēlētas abu partiju jaunās valdes. *Visu Latvijai!* valdē darbosies R. Dzintars, I. Parādnieks, E. Cilinskis, J. Dombrova, E. Helmanis, I. Holma, J. Iesalnieks, A. Neretnieks un K. Pupurs. Partijas *Tēvzemei un Brīvībai/LNNK* valdē – G. Bērziņš, R. Zile, J. Bordāns, L. Dabare, J. Tomels, Dz. Kudums, R. Naudiņš, E. Grāvītis, R. Ābelnieks, J. Birks un Dz. Rasnačs.

Lai arī pašlaik NA visus spēkus veltīs pašvaldību vēlēšanām, skatiens jau vērsts uz nākamgad paredzētajām Saeimas vēlēšanām. R. Dzintara ieskatā 14 deputāti un divi ministri ir par maz. NA labprāt savā paspārnē

ņemtu arī Labklājības un Izglītības ministriju. Jāpiekrīt, ka dzimstības veicināšana, patriotisma stiprināšana, enerģētiskā neatkarība no Krievijas ir jautājumi, kas ir vērsti uz valsts nākotni. Kongresu apmeklēja arī Reformu partijas pārstāve, Saeimas deputāte Inga Bite. Iepriekš kuluāros tika runāts, ka viņa varētu pamest Reformu partiju un pievienoties Nacionālajai apvienībai. Kaut arī daudzi ārzemju latvieši pārcēlušies uz dzīvi Latvijā, kongresa viesu vidū varēja manīt tikai Jāni Tupesi un vēl dažus bijušos trimdiniekus. Šķiet, ka *Visu Latvijai!/Tēvzemei un Brīvībai/LNNK* paustās idejas salīdzinājumā ar citu politisko spēku piedāvājumu viņus neuzrunā.

Dainis Mjartāns

BIĻETES UZ DZIESMU SVĒTKIEM SĀKS PĀRDOT 6. APRĪLĪ!

XXV Vispārējie
latviešu Dziesmu
un XV Deju svētki

Biļešu tirdzniecība uz XXV Vispārējiem Dziesmu un XV Deju svētkiem, kas notiks šovasar Rīgā, sāksies 2013. gada 6. aprīlī.

Biļetes varēs iegādāties “Biļešu Paradīzes” tirdzniecības vietās un tīmeklī www.bilesuparadize.lv, tāpat būs iespēja biļetes rezervēt, zvanot uz „Biļešu Paradīzes” rezervācijas tālruni + 371 67371000.

Pirmajās divās dienās – 6. un 7. aprīlī biļešu kases darbosies no plkst. 11.00 līdz plkst. 19.00 (lielveikalos līdz 21.00). Par pirkumu varēs norēķināties skaidrā naudā un ar bankas karti, biļešu cena 1-30 latu. Vienā pirkuma reizē uz vienu sarīkojumu varēs nopirkt 8 biļetes.

LATVIJA LIELBRITANIJĀ

Vislielākais gandarījums – sarīkojums izdevās!

Olgas Rajeckas viesošanās Anglijas vidienē - "Straumēnos" un ziemeļos -Bradfordas Daugavas Vanagu klubā

Trešdienas - 13. februāra agrā rītā Olga Rajecka devās uz Rīgas lidostu, kur Latvijas siltie saules stari, debesis mirdzēdami, pavadīja mākslinieci lidojumam uz Angliju. No Rīgas lidostas uz Līdsu lidmašīna izlidoja laikus, bet trīs stundas vēlāk tika paziņots, ka, laika apstākļu spiesta, nolaišanās tiek pārcelta uz Džona Lenona lidostu Liverpūlē, jo Līdsas lidostu pušķoja balts sniedzis. Mūsu māksliniecei ceļojums tāpēc ieilga, jo, lai nokļūtu pie mums Līdsā, bija jābrauc piecas stundas ar autobusu. Olga bija ļoti nogurusi, bet smaidīga. Autoostā mūsu mākslinieci ar glāzi šampanieša un vērienīgām ovācijām sagaidīja jaunie draugi un sarīkojuma izkārtotāji Vineta Zālīte, Gita Robalde, Agnese Ļaudaka, Ints Punins (DJ Johnny), Gunita Āboltiņa (DJ palīdzē) un Māris Pūlis.

Nākamajā dienā Olgai Rajeckai bija atpūtas diena, kad viņa, pastaiģājoties kopā ar Maiju Leniku un Vinetu Zālīti, iepazīna Līdsas pilsētu.

Piektdien Olga mēroja trīs stundas garo ceļu uz savas ballītes vietu "Straumēnos" ar pašā Daugavas Vanagu Līdsas nodaļas priekšsēža Ivara Murovska vadīto automašīnu. "Straumēnos" viņus viesmīlīgi

Vineta, Agnese, Māris un Gita kopā ar Olgu Rajecku (otrā no kreisās)

sagaidīja „Straumēnu” saimnieki Juris un Ligita Krievi, pasniedzot ceļiniekiem siltus dzērienus.

Olgas Rajeckas ballīte "Straumēnos" iesākās ar DJ Johnny disko mūziku, kurai sekoja mūsu iemīļotās mākslinieces uzstāšanās gan ar mums jau vairāk nekā 30 gadus pazīstamām, gan ar jaunām dziesmām. Ballītē visi dejoja, dziedāja un gaviļēja līdz un nevēlējās pārtraukt ballēšanos līdz pat ritaus-

mai. Zinot, ka ikvienam labajam stāstīnam ir beigas, arī mums pienāca laiks dot māksliniecei atpūtu.

Nākamajā rītā – sestdienā, ne daudz atpūtušās, devāmies no "Straumēniem" uz Bradfordu, kur notika nākamais sarīkojums "Nāc iepazīties" un ballīte kopā ar Olgu Rajecku.

"Nāc iepazīties" (starp angļiem pazīstams kā *Speed dating*) sarīkojums vairāk bija domāts cilvē-

kiem, kuri jūtas vientuļi, vēlas at- rast sev draugu, domubiedru vai savu otro pusīti. Sarīkojums izdevās ļoti veiksmīgi un interesanti. Tā vadītāja bija Gita Robalde, idejas autore Agnese Ļaudaka un organizatore Vineta Zālīte. Publika piedalījās dažādās atrakcijās un loterijā. Pirms sākās Olgas Rajeckas ballīte, žūrija izvērtēja saderīgākos no pāriem, kuri bija ieradusies kopā, un šiem pāriem tika pasniegtas balvas. Mēs, rīkotāji, vēlamies teikt lielu paldies Mārim Andersonam par palīdzību biļešu pārdošanā, jo radās neparedzēti apstākļi vienam mūsu organizatoru komandas biedram.

"Nāc iepazīties" vakars turpinājās ar Olgas Rajeckas ballīti, kurās gaisotnē gan jaunie iepazīties pāri, gan arī pārējie ballītes apmeklētāji draudzīgā atmosfērā jauki pavadīja vakaru. Bija ļoti patīkami mums – sarīkojuma organizatoriem un idejas autoram - novērot, ka "Nāc iepazīties" dalībnieki visu ballītes laiku kopā jutās ļautri. Tas mums sniedza vislielāko gandarījumu – sarīkojums IZDEVĀS! Cerēsim, ka Valentīndienas mīlestība plauks!

Pēc pēdējās ballītes Anglijā, svētdienas rītā, ar pēdējās šam-

panieša glāzes šķindu mūsu mīlā māksliniece atstāja Līdsu uz atkalredzēšanos nākamajā ballītē kopā ar Olgu Rajecku. Tajā pašā vakarā māksliniece taisnā ceļā devās uz savu nākamo uzstāšanos Cēsīs.

Rīkotāji saka lielu paldies tautai par lielisko atbalstu "Straumēnos" un Bradfordā, Daugavas Vanagiem par silto uzņemšanu. Īpašu paldies sakām Olgai Rajeckai par uzņemību – atbraukt un apmeklēt tautiešus Anglijā un radīt visiem neaizmirstamu prieku.

Rīkotāji cer uz tikpat labu un vēl labāku apmeklējumu, kad Anglijā, Mansfildā, 10. aprīlī plkst. 19.00 ar akustisku koncertu viesosies rokgrupa „Dzelzs vilks”.

"Mūsmājas" ballītes sākums 12. aprīlī plkst. 20.00 un Bradfordā 13. aprīlī - plkst. 20.00.

Ivo Fomins "Mūsmājas" – Kventrijā. 10. maijā ballīte sāksies plkst. 20.00 un Bradfordā 11. maijā - plkst. 20.00

Sekoiet jaunumiem: draugiem.lv/profiles/domubiedros/galerija, avizē Brīvā Latvija un www.brivalatvija.lv, www.latviesiem.co.uk un ABN/pasakumi – www.anglobalnews.co.uk

Uz drīzu tikšanos - Vineta, Māris, Agnese un Gita

Dzīvesstāsts un pašapziņa. Mutvārdu vēsture Latvijā

Dr. philol. Ievas Gardas-Rozenbergas zinātniskajā redakcijā, FSI, Rīga, 2012.

Gribu informēt par šo grāmatu galvenokārt tos, kam grāmatu plauktā ir jau tās priekšgājēja – „Mēs nebraucām uz Zviedriju, lai kļūtu par zviedriem”. Tani bija lasāmi desmit zviedros nonākušo latviešu dzīvesstāsti. Jaunā, pērn izdotā, aptveņ 13 personu dzīves fragmentus gan tālajos Rietumos un Austrumos, gan arī Latvijā. Lai vās atbraucējiem būs interesanti palasīt, ko par sevi pastāsta pārcēlāji Pēteris Jansons ar sievu Ingu un Ēriks Tomsons. Par veco rotkalēju Juri Kļaviņu no ASV šo to zina kā ELJA, tā 3x3 noņemotāji, zinā šeit uzzināms viņa pašā stāstījums.

Ir vairākas intervijas ar Latvijas lauku ļaudīm, kas atceras kolchozu dibināšanu un dzīvošanu tanīs, kā arī dažādu amatpratēju iespēju darbos iet. Ir stāsti par deportācijām un atgriešanos dzimtenē. J. Salmiņš atceras, ka gribējis braukt atpakaļ uz Sibīriju, jo nav varējis tikt līdz pārējiem skolā. Taču ģimene palikusi, un ar laiku viņš kļuvis par rajona būvdarbu vadītāju, pieredzot kolchozu uzplaukumu. Veronika Vaivode no Vārkavas pagasta saka: „Mans mūžs nav velti nodzīvots. (...) Es esmu krievu laikos nostrādājusi par priekšnieci ciema padomē visu mūžu.” Tik pozitīvas nostājas dzīvesstāstos parasti parādās mazāk. Mutvārdu vēstures (MV) pētnieki atzīst, ka cilvēkiem ir tendence izrunāt „tos grūtos laikus”, bet, kad viss sāk ritēt normāli un ir pat kādi panākumi, – tos uzsk-

tīt par nenozīmīgu stāstīšanai.

Viena no vecākajām MV pētniecēm Māra Zirnīte savā rakstā aplūko, kas vēl būtu darāms, lai padziļinātu interviju interpretēšanu. Tam 2011. gadā bija noorganizēts izbraukums Gotlandē kopā ar biedrību *Gotland-Balticum*. Tur Almedālenes bibliotēkā Visbijā, Fores salā, Slītē, satikās jaunatbraucēji no Latvijas ar zviedriem Gotlandē, kā arī ar tur dzīvojošiem latviešiem. Divās dienās intervēja sešus zviedrus, kas dzīvojuši netālu no vietām, kur toreiz piestājušas laivas no otras puses. Šie zviedri gan bija tikai no tās paudzes, kas bēgļu laivas redzējuši bērnībā vai jaunībā. Viņu atmiņas savijušās ar vecāku cilvēku nostāstiem, kam ir kultūrvēsturiska nozīme. Toties iepazīšanās ar fotografa Dāvida Holmerta baltiešu bēgļu foto kolekciju, ko glabā viņa vedekla, bija lielu emociju pārpilna. To visu sakopojot, M. Zirnīte pieņem, ka līdz ar faktu pārbaudi arī šāda vēsturisku vietu apskate, vietējās sabiedrības un tās kultūras tiešā saskare kopā ar vizuālo vēsturi fotoattēlos rada lielāku drošību izprast intervijas patiesumu.

Neliels misēklis gan radies M. Zirnītes raksta 109. lappusē, minot bēgļu skaitu, kuri ieradusies Gotlandē no 1944. gada augusta līdz 1945. gada maijam. Citēju: "(...) augustā, kad piestāj 407 laivas, oktobrī iebrauc 1619, novembrī 704, turpinās decembrī 119 laivas." Diemžēl laivu vietā jābūt *personas*, jo 108. lappusē minēts par

laiku no 1944. līdz 1946. gadam, kad iebraukuši 3407 latvieši.

Tāpat kā iepriekšējā grāmatā, arī šini apmēram puse veltīta teorētiskām problēmām, ko skaidro septiņi MV pētnieki. Jaunā nianse, ko šie zinātnieki vēlējušies izcelt, ir formulēta grāmatas virsrakstā „Dzīvesstāsts un pašapziņa”. Turpat vai visos rakstos tiek diskutēti par šo jautājumu un, analizējot savāktās intervijas, tās pamatotas ar prominentu zinātnieku atziņām. Jautājums: „Vai un kā Vēsture izgaismo atsevišķa cilvēka redzējumu pašam par sevi (savu pašapziņu), tālāk veidojot savu piederību pie sabiedrības, nācijas resp. valsts – savu nacionālo pašapziņu. Minēšu divus piemērus

Pētniece D. Beitnere - La Galla analizē intervijas no diviem Latvijas ikgadējiem notikumiem - 16. marta gājiena pie Brīvības pieminekļa un 9. maija svinībām Rīgā, kur pirmajā krasi parādās mūsu iedzīvotāju **sašķeltais** vēstures skatījums. Otrajā, pretēji, parādās liela **vienotība**. Tas ir vēl padomijas laikos, sākot ar protesta akcijām pret Staburaga applūdināšanu 1961.-1966. gadā, vēlāk, 80. gados, pret metro būvniecību Rīgā un visvairāk protesta vēstuļu plūdi pret Daugavpils hidroelektrostacijas (DHES) celtniecību 1986. gadā. DHES aktīvistis Dainis Ivnans savā grāmatā „Gādījuma kaņakalps” konstatējis, ka 1986. gada vienā mēnesī saņemts 700 vēstuļu, kurās parakstījuši vairāk nekā 30 000 Latvijas iedzīvotāju, kas nebija tikai

latvieši vien. Toreizējā laikā tā bija neiedomājami varena nacionālās pašapziņas atklāsme. – Jautājumu paliek daudz: vai var labi justies diametrāli sašķeltā sabiedrībā? Vai intensīvāk jāmeklē iespēja izdiskutēt šo pretrunīgo vēsturi?

Līdz ar šiem smagajiem jautājumiem MV pētniekiem vēl jāskaidrojas ar kollēgām: tradicionālie vēstures pētnieki pārmet, ka MV avoti nav stabili. Dažādu personu stāstījumi esot subjektīvi, spontāni, balstoties uz atmiņu, kam savukārt ir sarežģīta specifika, – tā ir nepilnīga, selektīva *etc.* Mag.hist. M. Krūmiņa aizstāvo ties rakstā aizrāda, ka vēsturnieki pēc savu „avotu kritikas” labi zina, ka viņu „stabilie avoti” arī var būt nepilnīgi, maldinoši. Dažviet tie ir pārnesumi no nekontrolētas preses, ko nevar „pārprasīt”, kā tas iespējams MV pētniekam. Turklāt pēdējā laikā vērojams, ka vēsturnieki par saviem avotiem izmanto arī mutvārdu liecības, dienasgrāmatas, vēstules un pat atsauces uz literāriem darbiem. Vi-

sus vēstures avotus tāpat interpretē subjektīvais cilvēks, kaut viņš ir apguvis vēstures zinātnieka izglītību. MV pētnieki bieži ir ar plašāku skatījumu, jo līdztekus vēstures studijām pievērsušies arī citām disciplinām: socioloģijai, etnoloģijai vai vēl kam citam, šādi gūstot iedvesmu un idejas jaunajam metodēm sadarbībā ar saviem avotiem.

Vēsture kā akadēmiska zinātne (modernā nozīmē) vispār ir jauna zinātne. Mūsu vārds tai - „vēsture” ir tikai A. Kronberga radīts. Citi tās nosaukumu aizņēmušies no grieķu *historia* (izzināšana), bet vācieši to sauc par *Geschichte* (stāsts). Mūsu vēsture aptveņ vēstis un vēsti par tām, kas ir bijušas, kas ir un (arī) kas būs. Mutvārdu vēsture ir pašā jaunības plaukumā: LAI AUG PRĀTĀ UN AUGUMĀ, piesaistot jaunus pētniekus, kam būs spēks un spars stāvēt par savu *lietu!*

V. Lasmane

ZIEDOJUMI LAIKRAKSTAM – 2013. gada janvārī un februārī

J. Bricis, Lūtonā; B. Zaķis, Samersētā; A. A. Silis „Straumēnos”; E. Andersons, Cēsīs; Ē. Priedīte, Stounsfildā; A.V. Ozoliņš, Lesterā; H. Karpa, „Mūsmājas”; A. Rumba, Keiteramā; V.V.Bryden, Keiteramā; D. Pavasars, Hendonā; A. Apinis, Šiplejā;

E. un A. Novadnieks, Bradfordā; P. Pētersons, Išērā; I. Zauers, Īrijā; K.E. Dirīkis, Mančesterā;

Bradfordas ev.-lut. draudze; Z. Meija, Piterborovā; K. Cīrulis, Dārbijā; B. Kātiņa, Češīrā.

Kopā - £513,44

Brīvās Latvijas izdevēji, redaktore un administratore izsaka visiem ziedotājiem sirsnīgu pateicību par mūsu laikraksta atbalstīšanu.

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

Iesniegta vēstule par Latvijas gatavību dalībai eirozonā

Finanču ministrs Andris Vilks 5. martā Briselē tikās ar Eiropas Komisijas (EK) ekonomikas un monetāro lietu komisāru Oli Rēnu un oficiāli iesniedza parakstīto vēstuli par ārpuskārtas konverģences ziņojuma pieprasīšanu EK un Eiropas Centrālajai bankai (ECB), lai izvērtētu Latvijas atbilstību Māstrichtas kritērijiem un gatavību dalībai eirozonā.

Konverģences ziņojuma pieprasīšana ir solis ceļā uz Latvijas pievienošanās eirozonai. Ja EK un ECB ekspertu atzinums būs Latvijai labvēlīgs, politiskais gala lēmums par Latvijas uzaicināšanu iestāties eirozonā būs jāpieņem Eiropas Padomei šā gada jūlijā. Pašlaik Latvija ir vienīgā neeirozonas dalībvalsts, kas kvalificējas dalībai eirozonā ar 2014. gada 1. janvāri.

Ārzemju plašsaziņas līdzekļu ieskatā Latvijas pieteikums iestāties eirozonā apliecinot, ka Austrumeiropā vēl joprojām uzticas vienotajai valūtai pēc trim grūtiem gadiem, kas apdraudēja eirozonas projektu. Mazām un liberālām ekonomikām, kā, piemēram, Latvijai un Lietuvai, pievienošanās vienotās valūtas blokam aizritēs vieglāk nekā lielākām valstīm, piemēram, Polijai un Čehijai.

***

Baltijas un Ziemeļvalstu nedēļa

No 25. februāra līdz 3. martam Eiropas kolledža Brigē norisinās Ziemeļvalstu un Baltijas Nacionālā nedēļa. Tajā ar Latvijas vēstniecības Beļģijā atbalstu aktīvi tika pārstāvēta arī Latvija. Latvijas studenti piedalījās zinātniskajā konferencē „Mazās valstis Eiropas Savienībā: izaicinājums vai iespējas?”, kā arī interaktīvā pusdienu gatavošanā visiem 300 kolledžas studentiem un mācībspēkiem, radošās starptautiskās sacensības un nacionālo ēdienu vakarā nedēļas nobeigumā. Konferencē ar atklāšanas runu piedalījās Eiropas Savienības attīstības komisārs Andris Piebalgs.

***

Nacionālā apvienība iesniegusi Saeimā ieceri atjaunot

16. martu par atceres dienu Nacionālā apvienība *Visu Latvijai! Tēvzemei un Brīvībai/LNNK (VL/TB/LNNK)* Saeimā iesniedza grozījumus likumā „Par svētku, atceres un atzīmējamām dienām”, paredzot atjaunot 16. marta atceres dienu.

Likumprojekta anotācijā teikts, ka, veicot šādas maiņas likumā, „tiks atjaunots vēsturiskais taisnīgums, veicinot valsts oficiālās varas un sabiedrības cieņpilnu attieksmi pret latviešu nacionālajiem karavīriem”. Likumprojekts izstrādāts, konsultējoties ar organizācijām, kuŗas pārstāv Ot-

rā pasaules kara latviešu leģionārus - Latvijas Nacionālo kara-vīru biedrību un Daugavas Vanagus.

***

Atjaunots pulkveža Oskara Kalpaka mūzejs

Saldus novada Zirņu pagasta „Airītēs” atklāts pulkveža Oskara Kalpaka mūzejs, kas atjaunots pēc 2007. gada ugunsgrēka. Latvijas Kara mūzeja (LKM) filiāles „Oskara Kalpaka mūzejs” jauno ekspozīciju veidojusi LKM direktore Aija Fleija sadarbībā ar vēsturniecēm Ilzi Krīgeri un Barbu Ekmani un mākslinieci Ievu Lapiņu. Pirms ugunsgrēka mūzeja ekspozīcija bija izvietota vienā telpā, bet nu tā kļuvusi daudz plašāka un aizņem trīs telpas. Viena veltīta Brīvības cīņām un Kalpaka bataljonam, otrā atspoguļotas Kalpaka gaitas Pirmā pasaules kara laikā, trešajā telpā ierīkota 20. gadsimta 30. gadu virtuve, kā arī izvietotas liecības par Kalpaka bērību un jaunības gadu gaitām.

Mūzeja eksponātu sagādāšana piedalījušies daudzi iedzīvotāji. Sniegtas ziņas par Kalpaku, viņa vadīto bataljonu un parādīta Latvijas nacionālās armijas un piemiņas vietas „Airītes” izveidošanas vēsture. Ekspozīcijā apskatāmas unikālas vērtības. Viena no tām - stumbra fragments no priedes, pie kuŗas 1919. gada 6. martā Kalpaks guva nāvējošo ievainojumu.

***

Atzinīgi vērtē Latvijas iniciatīvas

Aizsardzības ministrijas valsts sekretārs Jānis Sārts darba vizītē ASV pārrunāja divpusējās sadarbības un drošības aktuālitātes. Sārts ASV amatpersonas iepazīstināja ar Latvijas priekšlikumu veidot NATO Stratēģiskās komunikācijas izcilības centru Rīgā. Komunikācija kļuŗ par Alianses politikas un operāciju īstenošanas sastāvdaļu. Šobrīd ir aktuāli attīstīt šo konceptu un kopīgiem spēkiem to pilnveidot. ASV amatpersonas atzinīgi novērtējuŗas arī Latvijas iniciatīvas kravu transita nodrošināšanā.

***

Stiprina un attīsta divpusējās attiecības

Ārlietu ministrs Edgars Rinkēvičs (*attēlā pa labi*) tikās ar Francijas vēstnieku Latvijā Stefanu Viskonti. Ministrs pateicās vēstniekam par Francijas atbalstu NATO Gaisa telpas patrulēšanas operācijas turpināšanā Baltijas valstīs. Rinkēvičs aicināja Franciju atbalstīt Latvijas iestāšanos eirozonā un Latvijas kandidātūru OECD (Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija).

Puses izteica gandarījumu par

aktīvām divpusējām attiecībām un sadarbību ekonomikā, izglītībā, kultūrā un frankofonijā, un pauda vēlmi tās padarīt vēl ciešākas.

***

Vēstnieks Īrijā iepazīstina bērnus ar Latviju

Latvijas vēstnieks Īrijā Pēteris Kārlis Ēlferts pirmo reizi piedalījās projektā „Logi uz pasauli” un apmeklēja Marino skolu Brejā, kuŗā mācās bērni ar īpašām vajadzībām. Vēstnieks stāstīja par Latvijas kultūru, nacionālajiem ēdieniem, dabu un sportistiem.

Bērni tikšanās reizei bija ļoti gatavojuŗies - krāsojuŗi Latvijas karogus, veidojuŗi Latvijas ciematu maketus. Skolēni izrādīja lielu interesi, uzdodot vēstniekam daudz jautājumu gan par TV pārraidēm, gan slaveniem cilvēkiem, gan latvieŗu skolām. Tikšanās beigās Ēlfertam uzdevināja maizi, par kuŗu bija parūpējusies kādas skolnieces mamma. Savukārt vēstnieks skolēniem pasniedza latvieŗu maizi un citus gardumus, kā arī informatīvus biļetenus par Latviju. Ēlferts kopā ar bērniem iestādīja koku, kas simbolizēs Latvijas un Īrijas draudzību.

***

Sinfonietta Rīga ar koncertu piemin komponista Vitolda Ļutoslavska simtgadi

Lielajā ģildē notika Valsts kamerorķestra *Sinfonietta Rīga* koncerts, kas bija veltījums 20. gadsimta komponista Vitolda Ļutoslavska (*attēlā*) simtgadei. UNESCO un Polijas Republikas Seims pasludinājis 2013. gadu par Ļutoslavska gadu, norādot, ka „Ļutoslavska darbi jau vairāk nekā sešdesmit gadu tiek atskatoti visās svarīgākajās koncertzālēs”.

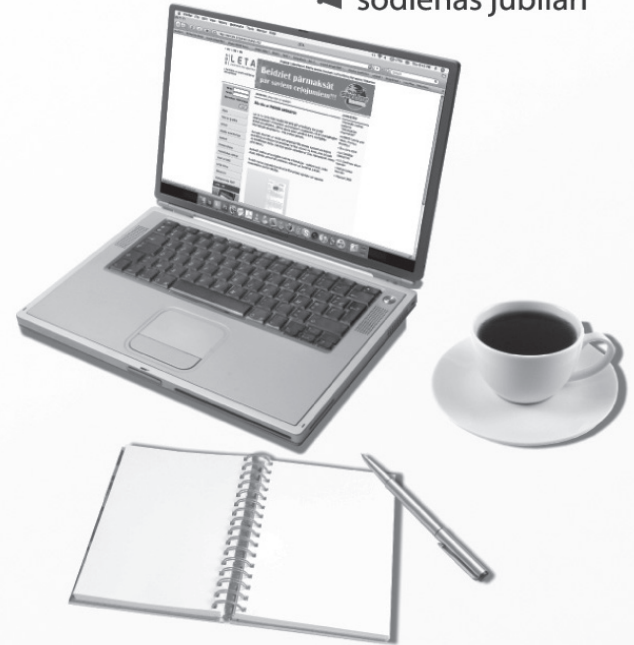

Diŗo komponistu ar Rīgu saista vēsturiskas saites: 1935. gadā Latvijas galvaspilsētā notikusi Vitolda Ļutoslavska vienīgā tikšanās ar 20. gadsimta izcilāko poļu komponistu Karolu Šimānovski, jo abi komponisti vienlaikus koncertējuŗi Rīgā. Izdevuma *Rīgas Laiks* marta numurā Pēteris Vasks Ļutoslavski nodēvējis par vienu no saviem mīļākajiem komponistiem, uzsvērot,

LETA
nacionālā ziņu aģentūra

Sāc ritu ar Preses apskatu!

- ◀ Latvijas preses publikāciju anotācijas
- ◀ jaunākās valūtas un laika ziņas
- ◀ nozīmīgākie dienas notikumi
- ◀ šodienas jubilāri

Apskatu Jums izdevīgā veidā - internetā vai e-pastā piegādāsim katru darba dienu līdz plkst. 9:00

Vairāk par pakalpojumu vari uzzināt: www.leta.lv
LETA, tālr.: +371 67222509, e-pasts: marketing@leta.lv

ka „Ļutoslavska mūzika ir arī racionāla konstrukcija, bet vienlaikus tā ir emocionāli ļoti dzīva, spēcīgi uzrunājoŗa, kaislīga”.

***

Daugavpili mūzicēs izcila turku pianiste

Daugavpils Latvieŗu kultūras centra Lielajā zālē notika izcilās turku pianistes **Handes Dalkilikas** (*attēlā*) solo koncerts.

Koncerta programmā bija F. Šopēna, F. Lista un turku komponistu skaņdarbi. Dalkilika ir piedalījusies dažādos svarīgos mūzikas sarīkojumos - 34. Starptautiskajā Sofijas Mūzikas festivālā, Starptautiskajā Kartāgas festivālā Tunisā, Starptautiskajā Ankaras Mūzikas festivālā u.c. Māksliniece mūzicējuŗi kopā ar Turcijas Valsts simfonisko orķestri, ar dažādiem ārzemju orķestriem, sagatavojusi daudzveidīgas koncertprogrammas un piedalījusies solo koncertos un kamerģimnastikas koncertos Bulgārijā, Bosnijā un Hercegovinā, Kanadā, Ēģiptē, Anglijā, Etiopijā, Francijā, Vācijā, Izraēlā, Itālijā, Kenijā, Pakistānā, Polijā u.c.

***

Ēķis gatavojas uzņemt filmas par Nameja gredzenu un Minchauzenu

Latvijas Neatkarīgās televīzijas (LNT) bijušais īpaŗnieks un kino producers Andrejs Ēķis (*attēlā*) pēc „Sapņu komandas 1935” lie-

lajiem panākumiem plāno uzņemt jaunas filmas. Uz Latvijas valsts simtgadi Ēķis un režisors Aigars Grauba vēlas uzņemt filmu „Leģenda par Nameja gredzenu”. Ja latvietim ārzemēs pirkstā ir Nameja gredzens, otrs latvietis nekļūdiģi var pieiet tam klāt; ir pat tāda tradīcija, ka ar gredzenu uzsit pa otra cilvēka gredzenu un iet tālāk. Tas ir kā brīvības simbols, pastāstīja Ēķis, iepazīstinot ar jauno darbu.

Scēnārijs jaunajai filmai vēl neesot tapis, jo ir jāsarunā vairākas starptautiskas zvaigznes. Parakstīts līguma protokols ar Kauņas kinostudiju. Filmai par Minchauzenu Nacionālajā kino centrā tiek lūģts valsts finansējums.

***

Latvijas karavīru dalība ES militārajā misijā Mali

Saeimas deputāti apstiprināja lēmumu „Par Latvijas Nacionālo bruņoto spēku karavīru dalību Eiropas Savienības (ES) militārajā misijā, lai palīdzētu Mali bruņoto spēku apmācībā”. Uz Eiropas Savienības (ES) militāro apmācības misiju Mali franģu valodas prātējs Nacionālo bruņoto spēku virsnieks un instruktors dosies aprīļa sākumā. Abi karavīri šajā zemē uzturēsies seŗus mēneŗus, līdz viņus nomainīs nākamais sastāvs. Iepriekŗ arī valdība bija paudusi atbalstu Latvijas karavīru dalībai minētajā ES militārajā misijā Mali.

(Turpinājums 4. lpp.)

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

Sākusies OM pārbūves tehniskā projekta izstrāde

Konkursā par Okupācijas muzeja rekonstrukcijas tehniskā projekta izstrādi uzvarējusi SIA *Būvprojektu vadība*. Projektam jābūt gatavam ne vēlāk kā pēc astoņiem mēnešiem no līguma noslēgšanas brīža. Projektēšanas izmaksas būs apmēram 70 000 latu. Okupācijas muzeja rekonstruētā ēka *Nākotnes nams* būs daļa no padomju okupācijas varas upuru Piemiņas memoriāla. Tā veidota pēc arhitekta Gunāra Birkerta iecerēs.

***

Rīgas dome publiski atvainojas

Saskaņā ar tiesas lēmumu Rīgas dome vairākos laikrakstos publiski atvainojusies biedrībai Daugavas Vanagi Latvijā par prettiesisko lēmumu aizliegt rīkot gājēju 16. martā, Leģionāru piemiņas dienā. Sludinājums norādīts, ka Rīgas dome publiski atvainojas par pilsētas izpildītāja direktora rīkojumiem, ar kuriem tika aizliegti Daugavas Vanagu pieteiktie gājieni 2011. gada un 2012. gada 16. martā. Sludinājumi publicēti laikrakstos *Diena*, *Neatkarīgā Rīta Avīze*, *Latvijas Avīze* un *Vesti segodņa*. 16. marts - Leģionāru piemiņas diena ir neoficiāla piemiņas diena, kad Latviešu leģiona veterāni un citi cilvēki piemin Latvijas iedzīvotājus, kuri cīnījās hitleriskās Vācijas bruņotajos spēkos Latviešu leģiona sastāvā.

***

Zemnieku savienības līderis Rīgā būs Armands Krauze

Latvijas Zemnieku savienības pirmais numurs deputātu kandidātu sarakstā Rīgā būs Armands Krauze (*attēlā*).

Krauze ir Lauksaimnieku organizāciju sadarbības padomes (LOSP) pārstāvis un ilggadējs Latvijas Biškopības biedrības vadītājs. Zemnieku savienība šajās pašvaldību vēlēšanās Rīgā startēs atsevišķi no Latvijas *Zaļās* partijas.

***

Reformu partijas kongresā

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrs Edmunds Sprūdžs nolēmis atkāpties no Reformu partijas valdes locekļa amata, taču palikšot tās biedrs. Viņš arī esot gatavs piedalīties valdes sēdēs kā nozares ministrs. Uz šādu soli ministru pamudinājusi dažu partijas biedru vēlmē nomainīt viņu ministra amatā.

Savukārt viens no partijas dibinātājiem - nodokļu konsultants Ainis Dābols paziņojis par izstāšanos no partijas biedru rindām

Reformu partijas (RP) kongresā par partijas valdes locekļiem

ievēlēt Inga Antāne un Žanna Kulakova. Antāne ir RP Rīgas nodaļas vadītāja un Rīgas domes priekšsēža amata kandidāte. Uzņemšanai partijas valdē viņu izvirzījusi Rīgas nodaļa. Kulakova ir Daugavpils pilsētas galva.

***

Repše atgriežas politikā

Gadu pēc biedrības *Latvijas at-tīstībai* izveidošanas viens no tās dibinātājiem Einars Repše (*Vienotība*) paziņojis par savu gatavību atgriezties politiskajā dzīvē.

Einars Repše

Šā gada otrajā pusē varētu tapt jauna partija. Tādējādi viens no kādreizējās partijas *Jaunais laiks* dibinātājiem kļūs par savu līdzgaitnieku sāncensī 2014. gada 4. oktobrī plānotajās 12. Saeimas vēlēšanās. Kopā ar Repši biedrībā darbojas Rīgas domes deputāts Edgars Jaunups (*Vienotība*), Nebanku kredītētāju asociācijas vadītāja Baiba Fromane (*Vienotība*), kā arī bijušie *Vienotības* atbalstītāji - miljonāri Valērijs Belokoņs, Donāts Vaitaitis un Olafs Berķis. Pagaidām ne Repše, ne Jaunups neplāno no partijas *Vienotība* izstāties, taču arī aktīvu darbību jau labu laiku partijā ir pārtraukuši.

***

SAB secinājumi par Krievijas aģentiem

Satversmes aizsardzības biroja (SAB) 2012. gada darbības pārskata publiskā daļā secināts, ka pagājušā gada pirmajā pusē vairākas Krievijas institūcijas joprojām īstenojušas aktīvu rīcību, lai sabiedrību un lēmumu pieņēmējus noskaņotu pret dalību Visaginas atomelektrostacijas (AES) projektā. Viena no organizācijām, kas īstenoja rīcību negatīva sabiedrības viedokļa veidošanā šajā jomā, bijusi Sanktpēterburgas sabiedrisko attiecību kompānija *Krievijas Baltijas mediju centrs*. Centra pārstāvji meklējuši sadarbības partnerus reģionālo plašsaziņas līdzekļu vidū, lai kopā ar tiem izvērstu pret Visaginas AES celtniecību vērstas kampaņas.

SAB uzmanības lokā nonākušas arī dažādas citas pret Latvijas interesēm vērstas aktivitātes informatīvajā telpā. Dažu organizāciju un personu darbības bijušas orientētas uz Latvijas iekšpolitikas ietekmēšanu, konkrētu procesu un notikumu iniciēšanu un virzīšanu, kā arī uz negatīva Latvijas tēla veidošanu. Viens no šādu aktīvo pasākumu virzieniem bijis - veicināt diskusiju par Latgales reģiona atšķirību no pārējās Latvijas. Diskusijas tika

veicinātas, organizējot dažu ekspertu izteikumus par šī reģiona etniskajām, ekonomiskajām vai vēsturiskajām atšķirībām un veidojot publicitāti šiem izteikumiem. Latvijas krievvalodīgo „tiesību aizstāvja” Aleksandra Gaponenko grāmatas „Latgale: citas esības meklējumos” prezentācijā tika populārizēta doma par latgaļiem kā patstāvīgu tautu un par Latgales autonomiju. Kampaniju Maskavā organizēja un vadīja SAB jau iepriekš identificētais Krievijas Ārējās izlūkošanas dienesta virsnieks Dmitrijs Jermolajevs. SAB atklājis arī, ka Latvijā 2012. gadā vairākas organizācijas publiskajā telpā ilgstoši izplatījušas nepilnīgu un tendenciozu informāciju par Latvijas krievvalodīgo iedzīvotāju un nepilsoņu tiesību pārkāpumiem.

***

Par LTV vadītāju iecel Ivaru Belti

Par Latvijas Televīzijas (LTV) valdes priekšsēdi tika iecelts Ivars Belte (*attēlā*).

Par valdes locekli finanču un tehnoloģiju jautājumos iecelts Māris Skujiņš un par valdes locekli programmas attīstības jautājumos - Sergejs Ņesterovs.

Jaunais LTV vadītājs Belte kopš 2011. gada ir *Video International Ukraine* ģenerāldirektors, kopš 2007. gada bijis *Baltijas Mediju alianses* izpilddirektors, no 2002. līdz 2007. gadam - SIA TV3 pārdošanas direktors, SIA *Eniro* mārketinga vadītājs, AS *Diena* laikraksta *Diena* direktors, reklāmas nodaļas vadītājs, *106.2 Radio Rīgai* mārketinga un pārdošanas nodaļas vadītājs, bijis Latvijas Reklāmas asociācijas prezidents un valdes loceklis, kā arī Latvijas Preses izdevēju asociācijas viceprezidents. Uz LTV valdes locekļu amatam bija pieteikušies 45 kandidāti.

***

Nīcas zemnieks atrod lielu dzintaru

Nīcas Tūrisma informācijas biroja var apskatīt unikālu objektu - gandrīz kilogramu smagu dzintaru. To Auzes ciemā, apstrādājot zemi, atradis Nīcas zemnieks Imants Sapats. Zeltainajam piekrastes dārgakmeņim ir divas daļas, un - interesantākais - katra no tām atrasta citā reizē.

Doma, ka dzintaru var atrast tikai jūras krastā pēc vētrām, savā ziņā ir mīts. Nīcas novada iedzīvotāji zina, ka kāds tūrisms

pie Auzes ciema ir uzskatāms par īstu dzintara lauku, kaut gan tas atrodas ievērojamā attālumā no Baltijas jūras krasta.

Nīceniēks Sapats savu īpašo atradumu - 740 gramus smago dzintaru uz laiku izmantošanai nodevis Nīcas tūrisma informācijas centram. Dzintara gabals ir salūzis divās daļās. Tūrisma koordinatore Dace Vecbaštika iestādes apmeklētājiem ne vien piedāvā dzintaru apskatīt un aptaustīt, bet arī nopelnīt balvas, ja izdodas veiksmīgi savienot salūzušā dzintara daļas. Dabas aizsardzības speciālisti stāsta, ka dzintara atrašanās tūrisma vidū saistīta ar vairākus desmitus miljonu senu vēsturi, kad Nīcas apkārtnē bijuši skujkoku meži. Daudzo miljonu gadu laikā šo mežu koku sveķi pārvērtušies par milzīgiem dzintariem.

***

Pērn ceļojuši 62% Latvijas iedzīvotāju

Eiropas Komisijas socioloģisko pētījumu centra *Eurobarometer* aptauja liecina, ka aizvadītajā gadā, biznesa vai privātos nolūkos ārpus mājām pavadot vismaz vienu nakti, ceļojuši 62% Latvijas iedzīvotāju, bet 37% šādos braucienos nav devušies. No aptaujātajiem Latvijas iedzīvotājiem, kuri pērn privātos nolūkos devušies brīvdienās, ārpus mājas pavadot vismaz četras nakts, gandrīz puse jeb 48% ceļojuši Latvijas robežās, 60% devušies uz kādu no ES dalībvalstīm, 19% - ārpus ES robežām. Vērtējot ES populārākos tūrisma galamērķus - Spāniju, Itāliju, Franciju, Austriju, Vāciju, Grieķiju, Lielbritāniju un Chorvatiju -, Latvijas iedzīvotāji visbiežāk jeb 10% gadījumu devušies uz Apvienoto Karalisti.

***

Vai Putina limuzīna skici izstrādās latvieši?

Vēsturiskās Latvijas autobūves rūpnīcas *Russo-balt* pēctecis - uzņēmums *Dartz* grasās piedalīties Krievijas prezidenta Vladimira Putina izsludinātajā konkursā par jauna valsts pirmās personas limuzīna izstrādi. Ko Latvijas uzņēmums grasās piedāvāt Kremļa saimniekam?

Par vēlmi atjaunot autoparku Krievijas prezidents Vladimirs Putins publiski pavēstījis pirms kāda laika, kad plašsaziņas līdzekļos izsludināja eskorta automašīnu skici konkursu. Tajā varēja piedalīties visi interesenti, iesūtīt savu redzējumu par to, kā jāizskatās prezidenta limuzīnam un citiem auto.

Pirmo ieskatu, kā varētu izskatīties Latvijas uzņēmuma piedāvātais Krievijas prezidenta auto, varētu gūt pēc mēneša kādā starptautiskā autoizstādē. Ja projekts īstenosies, kā plānots, auto būve notiks Latvijā, kur šim nolūkam izveidos speciālu angaru. Izskanējušas baumas, ka prezidents turpmāk labprāt pārvietotos auto, ko rotā divgalvaina ērgļa galva, kā senajā *russo-balt* zīmola. Putins grib iet atpakaļ pie cara laikiem un iedomājas, ka viens no zīmoliem, ko viņš izmantos, būs *russo-balt*. *Russo-*

balt ir cara laiku zīmols, automašīnas ar šo zīmolu tika ražotas Rīgā, Valmieras ielā 27.

Pirmā pasaules kara laikā rūpnīcu evakuēja, taču tās pēctecis - uzņēmums *Dartz* joprojām ražo īpašus automobiļus. Šis auto varētu sasniegt 250 km ātrumu stundā, tā noteikti būs bruņumašīna, iespējams, ar autonomu skābekļa piegādi un citām speciālām iekārtām, piemēram, spridzekļu meklētāju. Šāda auto aptuvenā cena var sasniegt pusmiljonu eiro.

***

Urbanovičs paraksta vienošanos ar

Lukašenko varas partiju

Laikā, kad Eiropas Savienība noteikusi sankcijas pret Baltkrieviju par cilvēktiesību pārkāpumiem, *Saskaņas centrā* ietvertā partija *Saskaņa* ir parakstījusi sadarbības līgumu ar Baltkrievijas valdošo jeb Aleksandra Lukašenko partiju *Belaja Rus*. Līgumu parakstījis Jānis Urbanovičs. Iepriekš SC parakstīja sadarbības līgumu ar Ķīnas Komunistisko partiju, 2009. gadā - ar Krievijas valdošo partiju *Vienotā Krievija*.

***

Jūrmala zaudē Palangai par labākā Baltijas kūrorta titulu

Krievijas tūristu aptaujā Jūrmala pirmo reizi zaudējusi Palangai par labākā Baltijas kūrorta titulu. Par to liecina informācija Krievijas tūrisma portālā *www.travel.ru*. Palanga pirmo reizi kļuvusi par Krievijas tūristu visvairāk iecienīto Baltijas kūrortu. Iepriekš Jūrmala šo titulu bija ieguvusi deviņus gadus. Tagad Krievijas tūristi Jūrmalu novērtējuši par labāko galamērķi atpūtai ģimenēm ar bērniem, - šo titulu pilsēta ieguvusi pirmo reizi.

Jūrmalas pilsētas dome šā gada februārī beigās Ekonomikas ministrijā iesniedza pieteikumu par kūrorta statusa piešķiršanu Jūrmalas vēsturiskajai kūrortpilsētai.

***

VARAM piedāvā Latvijā izveidot 30 pašvaldības pašreizējo 119 vietā

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija (VARAM) ierosinājusi diskutēt par 30 pašvaldību izveidi tagadējo 119 vietā. Šādu piedāvājumu izteicis vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrs Edmunds Sprūdžs (Reformu partija). Ja apvienošanās notiktu pēc VARAM vizijas, tad līdz 2020. gadam Latvijā tiktu izveidotas 30 pašvaldības, kuŗās apvienotos pašreizējie novadi. Ministrijas ierosinājumā daudzi novadi veidotos kādreizējo rajonu robežās.

Ziņas sakopojis P. Karlsons

„Lai valdītu cits pār citu...”

Aivars Kļavis, *Ceļojošā cirka gūstekņi*, romāns, apgāds „Zvaigzne ABC”, 2012.g., 470 lpp.

Uz provokatorisko jautājumu „Kas romānu rakstniekam kopīgs ar gaļas pārstrādātāju?”, atbildēt ir viegli. Abi savā ražojumā, vai tā būtu literatūra vai desa, var sabāzt visu, kas vien ienāk prātā. „Viss, kas tēlots novelē, atklājas kāda viena pārdzīvojuma caurstrāvojumā” (*Mazā literatūrzinātnes terminu vārdnīca*, R., 1965), bet romānā var būt paralēli sižeti, ekskursi, rakstnieka aizklāšana pa sānu ceļiem, lai tad atkal meklētos pēc soņķa... Romānistam atvēlēto brīvību tad nu Aivars Kļavis (dz. 1953. g.) izmanto maksimāli.

Reti gadās sastapt sacerējumu ar tik plašu norises laika diapazonu, kāds ir *Ceļojošā cirka gūstekņos*. Romāns ir daļēji par mūku Meinhardu un Latvijas telpas kristiānizāciju 12. – 13. gadsimtā. Tas ir arī par padomju tanku ienākšanu Latvijā 1940. gada 17. jūnijā. Rakstnieks mums ļauj dzīvot līdzī Kārlim Ulmanim pirmajā okupācijas mēnesī (te uzreiz gribas lasīto salīdzināt ar

Raimonda Staprāna jaunākajā lugā *Gūsteknis pilī* redzēto) un vēlāk izsūtījumā. Veselas trīsdesmit lappuses atvēlētas spraigam aprakstam par neveiksmīgo atentātu pret Hitleru 1944. gada jūlijā. Tikpat plaši risināta problēmatika par kultūrsakariem starp trimdas gara darbiniekiem un viņu kollēgām dzelzs priekš-kara otrā pusē.

Kā tad autors tik lielu laikmetu, darbības vietu un darbojošos personu dažādību dabū zem vienas cepures? Daļēji viņš to panāk ar galvenās personas Jāņa Briēža klātieni 20. gs. Latvijas un padomju izsūtījuma notikumos. 1940. gadā Briedim ir 20 gadu, un tanku ienākšanas dienā viņš ar trim klases biedriem atpūšas pēc skolas beigšanas svinībām. 2000. gadā viņš var svinēt 80 gadu jubileju. Tomēr Briedis nekādi nav saistīts ar mūku Meinharda laikiem, ar Latvijas sava laika politisko eliti un ar atentātu pret Hitleru.

Par kādu galveno personu īstenāks romāna kopsauces ir tā idejiskā tematika: vietas un laiki mainās, bet cilvēka daba visos laikos paliek viena un tā pati. Stiprākie „dzīvo... uz vārgāko, gudrākie uz stulbāko un bagātākie uz nabadzīgāko rēķina”. (16. lpp.) „Cilvēki ir piedzimuši, lai valdītu cits pār citu, jo tāda ir Dieva griba un viņa iedibinātā pasaules kārtība.” (30.) Atslēga durvīm uz tematisko kopsauces saskatāma arī romāna virsrakstā. Ciniskais apzīmējums „ceļojošais cirks” attiecināms uz abraucējiem no Vācijas, kas senatnē mūsu senčus centās pievērst kristīgajai ticībai, pēc tam kad līdzīgi, bet mazāk intensīvi centieni no austrumu puses bija

izgāzušies. Daudzus gadsimtus vēlāk, pag. gs. 40. gados, mūsu teritorijā atkal no tiem pašiem Austrumiem un no tiem pašiem Rietumiem atnāca jauni iekarotāji, kas šoreiz veda līdzī sekulāras priecības mācības. Pāvesta Celestīna III mutē ielikti droši vien kaut kur vēstures annālēs ierakstītie vārdi: „Kas negrib kristīties, tam jāmirst.” (44., arī 232.) Tomēr nāves aparāts vēl jo mežonīgāk tika iedarbināts 20. gadsimtenī. Vārds „gūstekņi” romāna virsrakstā varbūt vislabāk attiecināms nevis uz pakļaujamo vai dažādām mācībām pievērsamajiem, bet gan uz ideoloģiju varā nonākušajiem, apmātajiem gribētājiem ar varas līdzekļiem šīs mācības uztipt cietim.

Varbūt pats redzamākais mūsu literārais daiļdarbs, kur parādītas paralēles starp kristiānizāciju un komūnisma izplatīšanu, Vizmas Belševicas dzejojums *Indriķa Latvieša piezīmes uz Livonijas chronikas malām*. Tas iekļauts dzejnieces 1969. gada dzejoļu krājumā *Gadu gredzeni*, un to toreiz pārspieda un bieži citēja arī Rietumu latvieši. It kā pret „Romu” vērstu kritiku visi tūdaļ saprata kā faktiski vērstu pret „Maskavu” un priecājās, ka dzejolis varējis izsprukt cauri cenzūras sietam. Domāju, ka tikai retais toreiz būs Belševicas darbu uzskatījis par Maskavas kritizēšanai līdzvērtīgu, arī pret Romu vērstu kritiku: Roma dzejnieci būs bijusi tikai līdzeklis, lai ko spēcīgu pateiktu par daudz aktuālāku Maskavas nesto nelaimi! Aivaram Kļavim, rakstot vārda brīvības apstākļos, slēpšanās aiz allegorijām vairs nebija nepieciešama, tāpēc abām viņa ro-

māna paralēlajām līnijām piešķirama līdzīga valence. Kristīgiem, Baznīcas dzīvē iesaistītiem lasītājiem šādas paralēles varētu nepatikt, bet, no otras puses, (a) Meinhardam rakstnieks tomēr piešķir stipri cilvēciskus vaibstus, un (b) nelabas metodes kristietības izplatīšanā automātiski negrauj kristietības saturu.

Ne jau tikai ideoloģiju gūstā cilvēks var nonākt: viņu sagūstīt un gūstā turēt var arī viņa paša radīti ideāli, ja tie ir naīvi, nepraktiski, attālināti no dzīves realitātes. Kad pag. gs. 60. gados nedaudz pavērsās t.s. dzelzs priekškaris un Latvijā padomju varas organu iedvesmā un uzraudzībā sāka darboties Kultūras sakaru komiteja, daži Rietumos dzīvojoši mūsu kultūras darbinieki vēlējās šīs komitejas piedāvātās iespējas izmantot, neapjaušot, kādas ir šo iespēju robežas. Kā naīva ideālisma piemēru Aivars Kļavis parāda toreiz Anglijā dzīvojošo rakstnieku pāri Gunti un Moniku Zariņus. Guntim bijusi ideja izdot kopīgu trimdas un dzimtenes latviešu literāru žurnālu, un ar šo ideju viņš savu Latvijas kontaktpersonu, dzejnieku Ojāru Vācieti, kurš reālo dzīvi pārskatījis daudz labāk, dzinis gluži vai bezcerībā. Monika savukārt sapņojusi par aizbraukšanu uz Sibīriju, uz Tālajiem Austrumiem.

Vēroju, ka Latvijā mīt godīgi, savā laikā ar „komūnisma bacili” neaptraipīti kultūras darbinieki, kas uz kultūrsakariem atskatās pozitīvāk, nekā to darīja trimdas vairākums. Nenoliedzot varas organu viltīgos mērķus, viņi tomēr priecājās par „svaigo gaisu”, ko viņu ikdienā ienesušas islaidīgās tikšanās ar kollēgām no

brīvās pasaules. Aivars Kļavis visu skata ar trimdas nacionāli konservatīvākai daļai tuvākām acīm. Viņš ironizē par veidu, kādā Guntis Zariņš sarunā ar Ojāru Vācieti „noliek” trimdā tapušo literatūru, kas 60. gados taču bija vēl ļoti spēcīga. Zariņš Vācietim saka:

Kamēr jūs radāt paliekošas vērtības, mēs nebeidzamās variācijās reflektējam savas ilgas un atražojam ciešanas. Mēģinādama dzīt savas saknes svešā zemē, trimdas literatūra nīkuļo un vārgst. Tāpēc esmu stingri pārliecināts, ka tās nākotne iespējama vienīgi kopā ar literatūru un lasītājiem dzimtenē. Pretējā gadījumā mēs paši sevi nolemjam bojāejai. (382.)

Ne tikai pašapzinīgie, drošie un par savu taisnību pārliecinātie visos laikos ir bijuši ceļojošā cirka gūstekņi; arī taisnības devēji otrai pusei, visa labā saskatītāji citos, varbūt „konkurentos”, bijuši laikmeta un apstākļu radīti gūstekņi. Tādi kā sendienās Kaupo vai jaunākā laikā vēra ņemamais rakstnieks Guntis Zariņš.

Jāpiebilst, ka *Ceļojošā cirka gūstekņi* ir ceturtais romāns Aivara Kļavja četru romānu ciklā, kam likts kopīgais virsraksts *Viņpus vārtiem*. Iepriekšējie romāni ir *Adiamindes āksts* (2005), *Rīgas kuprītis* (2007) un *Piesmietais kaņavīrs* (2009). Šos trīs iepriekšējos romānus neesmu lasījis. Iespējams, ka iepriekšējo romānu gaismā skats uz *Ceļojošā cirka gūstekņiem* varētu būt nedaudz citāds.

435. lappusē pamanīta kļūda: Kārļa Ulmaņa sabiedrisko lietu ministrs Alfrēds Bērziņš miris 1977., nevis 1955. gadā.

Eduards Silkalns

(Turpināts no Nr. 10)
Aleksandrs Gārša

Skolā jāiet, jāmacās

Atmiņu stāsts

Ar savu eksistenci Heidelbergā biju ļoti apmierināts. Piedevām atvienoju no vecāku pārtikas kartītēm kādus baltmaizes kuponus, un, aizbāzoties rindām priekšā, no rīta izdevās dabūt pa baltmaizes bulciņai vai kādas retas „cveķeņu” plūmju kūkas gabalus uz rauga miklas pamata. Tās kā liels retums tā iegaršojās, ka vēl tagad, Vācijā aizbraucis, konditorejās meklēju ko līdzīgu. Desas par gaļas marķām bija briesmīgas. Šķita, ka no gaļas gan nav taisītas, un „rudzu” maize, likās, bija cepta no rupjām sēnalām un diezin no kā vēl. Bet tas viss man toreiz gluži tik pārāk svarīgs nelikās. Vecākiem gan.

3. Bēgļu nometnes pamatskola

Kādu rītu tēvs ļoti nopietnā gīmī un svarīgā balsī paziņoja, ka jāpārceļas uz Manheimas nometni. Tā bija tikai 20 kilometru attālumā no Heidelbergas. Tur bija noorganizēta skola man un būšot kārtīgāka pārtika. Ar pārtiku gan sanāca diezgan bēdīgi – laikam iegādes un sadales ceļā bija lieli „nibirumi”, un mūs atkal sasniedza maize ar bagātīgu pelavu un sēnalu piebirumu. Bija gan mazliet sagaršojami arī rudzi. Bet reti, jo dažkārt to garšu nomāca kartu-

peļu mizu vai labākā kārtā pašu kartupeļu piejaukumi. Deva arī mazu „pleckiņu” sviesta un katru otro dienu no veciem amerikāņu armijas neizlietotiem krājumiem – kaltētu zirņu miltu zupas un arī no kaltētām pupām, bet bez gaļas. Iesaucām tās par „šlurām”. Sīkstī gaļas gabaliņi bija milzīgs retums. Tikai cigarešu dejas pieaugušajiem bija varen „liberālas”. Tēvs, pieradis smēķēt cigārus, tās iemaiņija pret smirdīgiem vācu pēķaņa cigāriņiem. Daļa, tā cilvēki melsa, esot no ķiršu lapām vairāk nekā no tabakas kopā satīta. Tomēr tēvs smēķēja tos labprātāk nekā labas amerikāņu cigaretes. Nometnes istabiņā vienmēr „karājās” riebiņa, veca izsmēķētu cigāru dvinga. Ja kāds no jums to izbaudījis, tad sapratīs, cik tā patika bērnam agros padsmits gados.

Vecāki istabu Heidelbergas centrā un uz laiku Sarkanā Krusta darbu tomēr tur sev vēl paturēja. Tēvs bija „ierakstījis” kādos juristu priekšmetos universitātē un tā nu skaitījās „ārzemnieku students” ar amerikāņu pārtikas devu. Arī man uz Manheimu atklida pa gardai pūkainas baltmaizes šķēlei ar garšīgu, gan rūgtu, man šķita, savādu, no apelsīnu mizām vārītu

marmelādi. Nevarēju izdomāt, vai tad amerikāņiem apelsīnu trūkst, ka jāsavāra mizas!

Lielāki vēl bija prieki, kad ieradās pat pa veselam apelsīnam vai pampelmūzei vai šokolādes tāfelīte ar rozīnēm un riekstiem. Uz svētkiem amerikāņu armija mūs, nometnes bērnu, aicināja ciemos un ēdnīcā baroja ar kaudzi bezgala garšīga saldējuma.

Mūsu Manheimas nometne ieņēma veselu pilsētas kvartālu un daļu armijas kazarmu diagonāli pāri pār ielu. Tās drīz vien atdeva atpakaļ amerikāņu armijai, un tur ievācās kāda afroamerikāņu armijas daļa. Tās zaldāti pie daļas vācu meiteņu bija ļoti populāri, jo viņi vācietes apdāvināja ar visādiem retumiem. Dažas reizes arī ar vienu otru armijai piemītošu sērgu.

Kādu dienu biju tuvējā parkā uzkāpis bērzā, mēģinot tecināt sulu. Pēc dažām minūtēm apakšā viens no šiem kaņa kalpiem uz segas noguldināja jaunu, glītu vācu meiteni. Man toreiz ne īsti saprotamu iemeslu pēc viņi izgērbās un ilgi ķīkinājās. Pēc tam vācu meitene tā savādi iepīkstējās. Beidzot kādu stundu vēlāk viņi aizgāja. Biju dzirdējis, - ja kas tāds atgadās, tad, ja var, jāmūk projām,

Švabu Dmindes nometnē 1949. gada pavasarī ar „vēsturisko” vistu

cik ātri vien var, un, ja nevar, jāsež klušu kā pelīte, citādi varot smagi piekaut vai pat nomušīt. No bērza augstā zaru žubura nekur aizmukt nevarēju. Tā nu ļoti neērtā pozīcijā ilgi jo ilgi nosēdēju, gan drīz elpu neievilkdam un cerē-

dams, ka mani neieraudzīs. Kad apakšas viesi gāja prom, es ar stīviem un krampjainiem kāju un roku muskuļiem rausos lejā. No rokas izslīdēja pietecinātā sulu pudele un ar lielu troksni nogāzās lejā, kur izšķīda. Troksni izdzirdēja aizejošais pārtis, apstājās un atskatījās. Biju pārbijies līdz nāvei, bet, mani neredzot, viņi pagriezās, paskatījās un gāja tālāk. Pašam stīvi locekļi, bet no sulām nekā.

Beidzot viss pilsētas kvartāla namu bloks piepildījās gandrīz vienīgi ar kādiem 1200 latviešu bēgļiem. Visas ielas izejas visām trepju telpām uz āru tika aizbarikādētas. Iekšā un ārā varēja tikt vienīgi pa iebrucamiem vārtiem, kurus vienmēr stingri apsargāja nometnes policija, kas nepiederos nelaida iekšā.

Viss lielais pilsētas kvartāls sastāvēja no kopā sabūvētiem piecstāvu namiem ar daudzām kāpņu telpām, kuŗas bija atvērtas tikai uz sētu. Man vai nu palaimējās, vai nelaimējās, ka mūsu kāpņu telpā divos stāvos, ar dzīvokļiem uz abām pusēm, tika izvietota mana latviešu pamatskola, kuŗa pēc divu gadu „skološanas” pārtraukuma mani „iebāza” 4. klases beigās. Skolēnu skaits, pat citas mazākas latviešu nometnes pievienojot, klasē nekad nepārsniedza divdesmit.

(Turpinājums sekos)

VĀRDS JAUNAJIEM

Divatā ar Bulgāriju

American university in Bulgaria (AUBG) ir kā eksotisks dzīvnieks no Dienvidiem, kas mēģina iedzīvoties Ziemeļos.

Es jutos līdzīgi, kad ieradās Bulgārijas galvaspilsētā Sofijā. Vairāk nekā pirms gada sāku interesēties par iespējām studēt ārzemēs. Eiropā pēdējos 20 gadus vispopulārākā apmaiņas programma ir Erasmus, līdzīgi kā ISEP (International Student Exchange Programs) Amerikā. Lai varētu piedalīties Erasmus, Rīgas Stradiņa universitātes (RSU) studentiem ir jāiziet vairākas pārbaudījumu pakāpes, un apmēram pēc mēneša manā e-pastā pienāca liktenīgā vēsts, ka esmu pieņemta. Toreiz tas likās tik tālu nākotnē, ka pat reizēm piemirsu došanās prom.

Tagad esmu Bulgārijā jau septi-

to nedēļu. Gandrīz nekas nav tā, kā es to biju iedomājusies, un tā tas ir vienmēr bijis ar fantazijām par nākotni. Pirmkārt, cilvēki atrod kopīgu valodu cits ar citu vienkāršāk un ātrāk, nekā es to biju gaidījusi. Tiem, kas atrodas tālu prom no mājām un sāk dzīvot svešā vidē, ir daudz kopīga par ko runāt. Tipiska saruna bija šāda:

„Čau, es esmu Kaylor, kā tevi sauc?”

„Čau, mani sauc Amālija! No kuŗas valsts tu esi?”

„No Amerikas! Un tu?”

„No Latvijas!”

Tālāk tiek runāts par bulgāru valodu, bulgāriem, mācībām, mācībspēkiem, kopmītnēm, istabas biedriem, ēdienu un tā joprojām. Šādas sarunas noritēja nemītīgi pirmās četras līdz piecas nedēļas. Šai mazajā pilsētā Blagojevgradā (Blagoevgrad) angļiski runājošus cilvēkus mēs satiekam reti. Lielākoties tas nekādi netraucē

saprasties citam ar citu. Man gan ir aizdomas, ka daži pārdevēji tirgū priecājas par manām trūcīgajām bulgāru valodas zināšanām un mazliet uzdzīvo uz mana rēķina. Apkalpotāji ēstuvēs maz smaida. Latvijā pirms desmit gadiem bija līdzīga attieksme, bet tagad veikalos un ēstuvēs apkalpotāji ir draudzīgāki. Ārā skraida pamesti suniņi, kas jau ir sadraudzējušies ar studentiem. Viņi pat ir ieguvuši iesaukas - Elizabete Teilore (par skaistām acīm) un Šakiro (spāņu izdomājums). Dažkārt pilnmēness naktīs nav iespējams mierīgi pagulēt, jo šamējie arī sagaužas.

Otrkārt, dzīvi kopmītnēs es arī nebiju iedomājusies šādu. Lielākoties tā ir viegli panesama. Reizēm istabas biedri pat kļūst par tuviem draugiem. Atstāj viens otram uz galda salasītas puķītes vai pagatavo brokastis, vai kopā apciemo viens otra dzimtās mājās.

Visiem mums ir jāpierod pie citādas dzīves nekā mājās. Bet dažiem nākas dalīt vienu vannas istabu ar sešiem cilvēkiem. Viena draudzene no Gruzijas šādi dzīvoja veselu sēstestri, un viņa to komentēja vienā vārdā: „Briesmīgi!”

Parasti meitenes dzīvo kopā ar meitenēm un puisi ar puisiem. Kādas draudzenes istabas biedre slepeni nakšņoja kopā ar draugu. Zināmi trokšņi gulēšanu tajā istabiņā darīja nepanesamu. Kādu vakaru mana draudzene izlēma, ka beidzot jārikojas. Ja, viņai atgriezoties istabā, tur būs jaunais pārtis, viņa ieviesīs kārtību. Mēs visi viņu atbalstījām: „Pēdējais laiks to darīt!” Nākamajā dienā uzzināju, ka viņa atradusi abus divus saldi guļam. Mana draudzene norāvusi segu un uzblāvusi meitenes draugam: „Tu te vairs negulēsi!” Tie abi kļuvuši mēmi, un tikai klausījušies manas draudzenes runu, ko nozīmē cienīt citam citu. Beigu beigās istabu viņa mainīja tik un tā. Lai kāda būtu

pieredze, tā ir dzīve, ko mēs varam piedzīvot, tikai būdami studenti. Šis ir laiks, kad mēs iemācāmies atšķirt mongoliešus no kazachstāniešiem un Džordžijas pavalsti Amerikā no Gruzijas.

Šis nedēļas man ir parādījušas, kā daudz kas vienkāršs var uzlabot dienu. Mācības, pauzes, mājasdarbi un brīvais laiks bieži tiek pavadīti kopā. Tāds intensīvs kontakts var izsmelt enerģiju, un pienāk brīdis, kad, šķiet, gribētos būt mājās. Bet es atklāju, ka tieši kontakts ar mazliet īpašākiem cilvēkiem var zaudēto enerģiju atdot. Kad visa kā kļūst par daudz jaunu iedvesmu es meklēju arī stāstos, ko var sniegt cilvēki, daba, grāmatas un filmas. (Tieši tagad lasu Ernesta Hemingveja „Ēdenes dārzu”.) Man vēl ir desmit nedēļas, lai meklētu piedzīvojumus un turpinātu šo seriju rakstīšanu. Tikai es nezinu, kam rakstu! Priecāšos par lasītājiem, kuŗi man atsūtīs kādu rindiņu!

Amālija Brūvere

e-pasts: amaliya91@gmail.com

Pirmo izstādi autors skata no mākoņa maliņas

20. februārī Berga bazāra galerijā “Arte”, Rīgā, atklāja gluži nezināma latviešu mākslinieka Osvalda Rožkalna (1910-1989) darbu izstādi “Atgriešanās”. Mākslinieks pēc kara gados dzīvoja Vācijā.

Osvalds Rožkalns dzimis Rīgā, tēvs ar ģimeni drīz pārceļas darbā uz Penzu. Šajā pilsētā Krievijas Eiropas daļas vidiē Pirmā pasaules kara gados sarodas topošie latviešu mākslinieki, lai mācītos vietējā mākslas skolā. Starp viņiem ir arī Jēkabs Kazāks, kas viesojies Rožkalnu (tolaik vēl Rozenkalnu) ģimenē un, ievērojis mazā zēna dotības zīmēšanā, ieteicis vingrināties tālāk. 1920. gada rudeni ģimene dodas atpakaļ uz Latviju, bet pēc robežas pārbraukšanas, tēvs saslimst ar tifu un nomirst. Ieradusies Rīgā, māte ar dēlu apmetas pie savas māsas Pārdaugavā. Māsas dēls ir pazīstamais gleznotājs Jānis Roberts Tillbergs. Pie viņa Osvalds gūst pirmās iemaņas gleznošanā. Diemžēl tālāk izglītoties mākslā zēnam nav iespējams, tāpēc viņš mācās pie krāsotāju meistara. Sešpadsmit gadu vecumā viņš atrod darbu Vācu teātrī, pēc tam Nacionālajā operā par dekorāciju izpildītāju un tur nostrādā līdz pat iesaukšanai Latviešu leģionā.

Osvalds Rožkalns nepārtrauc gleznošanu un pievienojas mākslinieku biedrībai „Zaļā vārna”, kas mājvietu rod Jelgavā. Izstāžu recenzijās parādās arī Osvalda Rožkalna vārds, ir rakstīts, ka viņš atradis isto pieeju savas mākslas izpaušmei un viņa darbi sniedz daudz sološa un interesanta. Diemžēl šī laika darbi nav saglabājušies, tāpēc nav zināms, ko ar šiem vārdiem nezināmais izstādes recenzents domājis.

Leģionāra gaitas Osvalds Rožkalns beidz Cēdelgemā, bet pēc tam apmetas Vircburgā. Nometņu laikā viņš darina dekorācijas latviešu teātrim un operai. Pēc lielās latviešu izceļošanas viņš pa-

Pēc Vermēra

liek Vircburgā un strādā vietējā vācu teātrī par dekoratoru un kostīmu mākslinieku.

Izstādē Rīgā, kas ir Osvalda Rožkalna pirmā iznākšana publikas priekšā vispār, apskatāmi pēcraža darbi – gleznas un zīmējumi. Mākslinieks pats sevi dēvējis par latviešu Pikaso.

Izstādē vecākie darbi saistāmi ar pag. gs. 40. gadu otro pusi, kad pārsvarā ir reālistiskais zīmējums. Bet nākamajā gadu desmitā, kad acīmredzot notiek visintensīvākās Pikaso daiļrades studijas, jo cieša ir viņa tuvība viņa elkam un skolotājam. Viņš izmēģina gan meistara formu vienkāršošanu, gan geometrizēšanu. Tomēr, spriežot pēc redzētiem darbiem, šķiet, ka Rožkalns kompozīciju būvē racionālāk, harmoniskāk, arī tonāli viņa gleznas ir mierīgākas un vai-

rāk līdzsvarotas. Astoņdesmitie gadi ir visai duālistiski. No vienas puses, turpinās formu geometrizācija un lielāka nozīme ir telpai. No otras puses, nereti parādās ainavas, kur ēku un koku siluēti tvirti tuvu reālistiskai pasaules uztverei un tikai atsevišķas detaļas palikušas geometriskas.

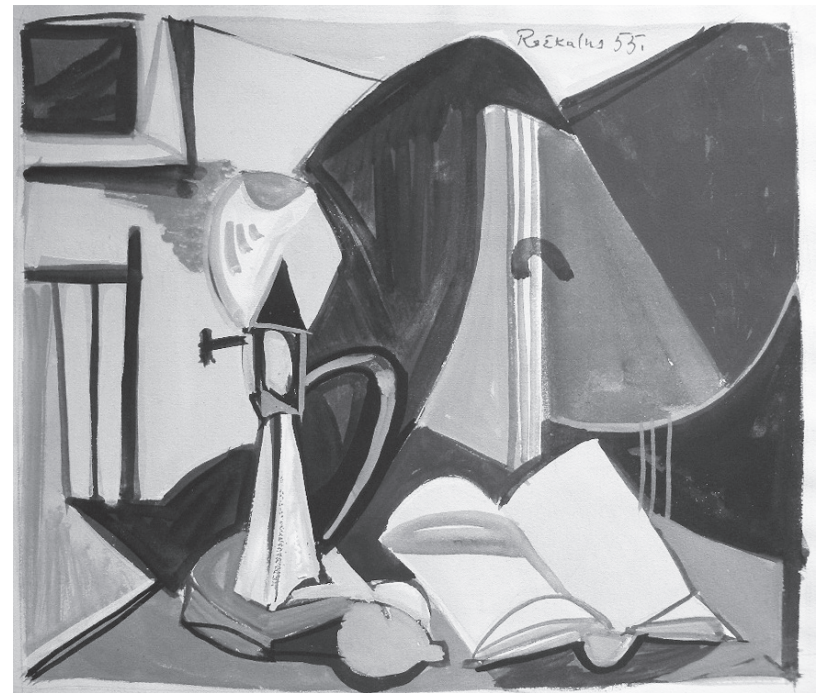
Interesanti ir tie darbi, kuŗos Osvalds Rožkalns kubistiskā manierē glezno, piemēram, Vermēra darbus.

No šīs izstādes var gūt visai labu, bet ne precīzu iespaidu par Rožkalna daiļradi. Būtu nepieciešama rūpīgāka gleznu atlase citā darbu skatē, varbūt derētu kāda nopietnāka publikācija.

Viens ir skaidrs, ka ir nepieciešams Osvaldu Rožkalnu iezīmēt trimdas mākslas kopainā. Viņš ir izņēmums nometņu laika māks-

Kompozīcija. 1955. gads. 1. skice

Klusā daba. 1955

lā, kuŗā dominēja atstātās dzimtenes motīvi un reālistiskais pasaules tvērums. Osvalds Rožkalns, dzīvodams nošķirti no tautiešiem, gāja modernāku, iekšēji vairāk

atbrīvotu ceļu, kādu pēc gadiem uzsāka krietni jaunākas paaudzes, kas bija skolojušās jau mītnes zemju skolās.

Māris Brancis

ZĪVERTS VILCĒ

Jau kopš pirmajām 2013. gada dienām to dēvē par Blaumaņa gadu, jo plaši pieminējam mūsu literatūras dižā cilvēka simt piecdesmito gadskārtu, taču dažā ziņā gads iznāk tāds īpašs arī **Mārtiņam Zīvertam**, turklāt tāda divaina sakritība – Blaumaņa dzimšanas diena ir 1. janvāris, bet Zīverts savējo varēja svinēt 5. janvārī. Atceros, ka pirms daudziem gadiem kopā ar Mārtiņu Zīvertu janvārī aizbraucām uz Blaumaņa Brakiem – Zīverts ar cieņu un bijību tos izstaigāja, ilgāk pakavējāmies plašajā saimes istabā. Zīverts nemēdza skaļi paust savu attieksmi, prieku vai pārdzīvojumu, to viņš glabāja sevī, taču visā ieskatījās ar lielu pietāti un nopietnību.

Mārtiņš Zīverts Nanheimā 1968. gadā

1987. gadā piepildījās Zīverta sapnis un mēs varējām aizbraukt uz viņa dzimtajām mājām – Vaitenēm Vilcē. Tālkā toreiz nāca Ģirts Jakovļevs un aizvizināja mūs – Mārtiņu, Ilzi un mani uz Vilci. No kādreizējām Vaitenēm liels prieks rakstniekam vairs nebija – māja nolaista, noplukusi. Otrā pusē ceļam ir kapsēta ar nelielu zvanu tornīti, – Mārtiņa Zīverta tēvs bijis šī zvana skandinātājs, jo piepelnījies par zvaniķi. Zīverta atmiņā bija iegūlušas šī zvana skaņas, kas pauda it kā liktenīgu pareģojumu, un rakstnieks atzinās, ka viņa lugās nereti ieskanoties tāds likteņa zvans, kas tām piešķir makabru pieskaņu.

Atpakaļceļā, braucot Elejas virzienā, Zīverts norādīja uz muižas ēku, kādreizējo pili, kur senatnē esot viesojies Kaļostro, tas pats, kuŗam viņš licis darboties lugā „Kaļostro Vilcē”. Lielaļam burvim Vilcē gan esot bijusi iespēja uzturēties tikai divas dienas, toties viņš tur sastapies ar skaisto, talantīgo Elīzi fon Reki.

Atmiņas par braucienu kopā ar Mārtiņu Zīvertu uzjundīja kāds notikums – Latvijas amatieriteātru kopā sanākšana 12. janvārī. Ar Jelgavas pašvaldības un Vilces pagasta gādību tie kopīgi sarīkoja Zīvertam veltītu amatieriteātru festivālu, kas gan bija nosaukts par – parādi.

Aiz negaidītas sakritības vairākas izrādes notika tieši kādreizējā Vilces pili, kur bija uzturējies pats lielais Kofta jeb grāfs Kaļostro, un varēja vismaz uzkāpt pa pils ārējām kāpnēm. Protams, no pašas pils nekas pāri nav palicis, to mazliet atgādina tikai ārējais veidols.

Tagad tur darbojas Vilces deviņgadīgā skola. Zīverta lugu iestudējumus varēja noskatīties kādreizējā pils zālē, citas izrādes notika no skolas netālajā Vilces Tautas namā. Iznāca tā, ka Mārtiņš Zīverts savas dzimšanas dienas mēnesī tomēr bija Vilcē. Patiesa cieņa izsakāma Jelgavas un Vilces kultūras nodaļu vadītājiem, ka viņi uzņēmās iniciatīvu Zīverta 110. dzimšanas dienas gadā sapulcināt kopā Latvijas amatieriteātrus, kas pēdējos gados iestudējuši pa kādai Zīverta lugai, no kuŗam profesionālie teātri novērsušies. Pirms pāris gadiem Valmieras Drāmas teātris izrādīja Zīverta lugu „Fiasko”, bet Liepājas teātrinieki pavasarī sola tikšanos ar „Minchauzena precībām”.

Vecāku mājas Vilces pagasta „Vaitenes” apmeklējot, 1987. gads

jaunu sievieti – Martu, kuŗa, glābdama sev tuva cilvēka dzīvību, pati guvusi smagus ievainojumus, viņai amputēta kāja un turpmākās dienas nākas vadīt kā kroplei.

Mārtiņš Zīverts risina smagu problēmu un izvira jautājumu – kuŗš tad ir īstais kroplis? Vai tas, kam ir fiziskas nepilnības, vai varbūt tie, kuŗiem ir kropla dvēsele? Marta izdara pašnāvību, un viņas pēdējie vārdi ir skarbi: „Cik skaisti dzīvot, to var saprast tikai mirstot...” Luga „Kropļi” ir drūma, tai cauri aužas Zīverta jaunības maksimums. Lugas režisorei jāsaaka paldies par gribu parādīt līdz šim uz skatuves vēl neredzētu lugu un likt arī skatītājiem risināt tajā skartās problēmas.

Jautras situācijas un noskaņas atkal uzvirvoja pieredzējušās režisores Intas Ūbeles iestudētajā viencēlienā „Divkauja”, ko sprigani parādīja Jēkabpils Tautas teātris.

Pēc piecām noskatītām izrādēm notika pārrunas, bet tām sekoja pārsteigums: pulksteņa rādītāji jau virzījās pretim pusnaktij, kad tika pieteikta Vilces amatieriteātra izrāde – „Minchauzena precības”, tai par spēles laukumu izvēloties gan skatuvi, gan arī skatītāju zāli, kuŗai cauri devās titulētas dāmas un kungi brīnišķos kostīmos un viņus pavadīja – viens no lielākajiem meļiem – barons Minchauzens. Režisores Reginas Deksnas vadībā aktieŗu ansamblis bija strādājis ar lielu atbildības apziņu, bet pat galvenais manšķita – amatieŗu ansamblu griba apsveikt Mārtiņu Zīvertu dzimšanas dienā.

Mārtiņa Zīverta lugu skate jeb parāde uzlaboja garastāvokli: ne jau katra izrāde priecēja ar augstu māksliniecisko līmeni, gandarījumu sagādāja pārliecība, ka griba latviešiem sanākt kopā un spēlēt teātri nekur nav pazudusi, un, kamēr tā neizgaist, tikmēr gribas ticēt rītdienai: gan jau neizklīdīsim pasaules vējos, gan jau modīsies alkas sargāt un kopt latviešu kultūru un paust cieņu mūsu dižgariem.

Mārtiņa Zīverta mēnesim tādu kā punktu pielika viņa luga „Cenzūra” izrāde Ventspils teātri 30. janvārī. Ventspili darbojas patiesi Zīverta drāmaturģijas cienītājs Agris Krūmiņš, kas pēc „Zaļās krūzes” iestudējuma vēl nespēja

atvadīties no Zīverta lugām un sāka iestudēt psiholoģiski piesātināto lugu „Cenzūra”, ko pats nodēvējis par skumju komēdiju.

Izrāde sagādāja īstu gandarījumu. Afišā Agris Krūmiņš Zīverta lugu nosaucis citādi: „Kāds, kas slēpjas tumsā”, bet luga īstais nosaukums minēts apakšvirsrakstā. Pirmajā brīdī samulsu, bet, izrādi skatoties, secināju, ka nosaukums par kādu, kas slēpjas tumsā, savā ziņā ir itin atbilstīgs. Zīverta luga mūs aizved patālā pagātnē un liek atcerēties notikumus 1947. gadā kādā latviešu bēgļu nometnē Vācijā. Kā jau Zīverta klasiskā kamerluga, darbojas tikai četras personas. Lugas centrā ir jauna sieviete

kas paveras skatienam, atgādina drūmi pelēko ikdienu, staigājū, kuŗā nonākusi gan Iza, gan Janelis. Darbības gaitu vietām papildina režisora prasmīgi piemeklētas mūzikas skaņas, kas neuzbāzīgi rada nometnes dzīves atmosfāiru. Izrāde ir teicami izgaismota, un, to skatoties, neatstāj doma – cik daudz ikviens cilvēks var dot otram, var dot citiem, var ienest gaismu telpā un otra cilvēka apziņā, – līdz ar to izrāde raisa asociācijas arī ar mūsdienām. Kā daudzās, arī šajā lugā Zīverts par vienu no galvenajiem spēkiem izvērza varu, kam esam bijuši un dažā ziņā esam pakļauti arī šodien, turklāt par tādu spēku var

Mārtiņš Zīverts (no labās) kopā ar Latvijas aktieŗu saimi. No kr. : Lilija Žvīgule, Lilita Bērziņa, režisore Felicita Ertnere; aizmugurē Olga Krūmiņa, Evalds Valters un Arturs Kalējs

Iza – skaistā Izabella, kas, nokļuvusi tālu no mājām un dzimtenes, sligst drūmā noskaņojumā, līdz Janelis, ko citi uzlūko par tādu kā plānprātiņu, kā Antiņu, meitenē iemīlas un, slēpdamies aiz nezināmas personas, it kā ne no kurienes, it kā no tumsas Izai raksta ļoti gaišas, milestības pilnas vēstules, un meitene garīgi atdzīvojas. Lugu caurstrāvo doma, ka cilvēkiem bieži pietrūkst tieši šīs gaismas, otra cilvēka labestības un milestības apliecinājuma. Beidzot atklājas, ka Janelis izmantots neatļauta darījuma aizslēpšanā, tāpēc visa vaina jāizpērk viņam un nometne ar steigu jāatstāj.

Agris Krūmiņš izrādi veidojis smalkjūtīgi un gudri – skatītāji uz paaugstinājuma sēž turpat uz skatuves, un tumši pelēka siena,

klūt vientulība un gaišu ideju trūkums, kas ik dienas nomāc cilvēkus. Agris Krūmiņa veidotās „Cenzūras” izrādes spēks un sašņiegums ir ne vien sen pārdzīvotu situāciju atspoguļošana, bet arī rosinājums domāt par mūsdienu cilvēku būtību. Aktieŗi izrādē darbojas labi, protams, jāatceras, ka viņi ir amatieŗi.

Prieku rada apziņa, ka joprojām ir cilvēki, kuŗi alkst darīt labus darbus, kuŗi lasa Mārtiņa Zīverta lugas un tajās atrod mūžīgas vērtības. Manuprāt, Mārtiņa Zīverta atceres gads iesācies sekmīgi, vismaz amatieriteātri Latvijā to ir apliecinājuši. Gaidīšu, kad Latvijā atkal ieradīsies Minchauzens. Klist valodas, ka viņš jau esot ceļā...

Viktors Hausmanis

Latvieši *Mene Tekel* konferencē

Festivāla plakāts

Dzintra ar festivāla direktoru Janu Ržeržichu

2007. gadā Čehijā tika uzskāts festivāls un konference *Mene Tekel*, kas vēltīts totalitārisma seku izpētei. No 1948. līdz 1989. gadam Čehijā tika arestēti un notiesāti ar brīvības atņemšanu 24 800 nevainīgu cilvēku. Cieta ne tikai ieslodzītie, bet arī viņu ģimenes, pēcnācēji. Cilvēki 90. gados tika rehabilitēti, taču politiskais dzīve kļuva neērta temats. Festivāls *Mene Tekel* ir izveidojis par vienu no lielākajiem Prāgā notiekošajiem kultūras notikumiem un tā dalībniekiem ir bijusi iespēja tikt ar daudziem ievērojamiem cilvēkiem no visas pasaules – ar albāņu politiskajiem Andriju Vučemilu, komūnisma upuru piemiņas centra vadītāju Kanadā Sjuženu Hānu un dalībniekiem no Šveices, Vācijas, Lietuvas, Slovēnijas, Rumānijas.

Festivāls šogad norisinājās no 25. februāra līdz 3. martam. Ki-

norežisore un fonda "Sibīrijas bērni" dibinātāja Dzintra Geka piedalījās festivālā ar filmu "Sibīrijas bilance", kas bija tulkota čehu valodā. Pēc filmas notika ilgas diskusijas, kurās bija jāatbild arī uz nepatīkamiem jautājumiem un jāsastopas ar vēstures neizpratni Čehijā, kur līdzīgi kā Latvijā, - tā nav pietiekami izskaidrota un skolās iemācīta. Filma tiks izrādīta skolās un universitātēs. Dzintra Geka kopā ar Latvijas vēstnieku Čehijā Kasparu Ozoliņu festivāla organizātoriem uzdevināja grāmatu "Sibīrijas bērni" angļu valodā.

Otrā dienā notika diskusija – apaļais galds par temām "Māksla nebrīvē" un "Mākslinieka sirdsapziņa", demonstrējot fragmentu no "Sibīrijas bilances", ko tiešraidē raidīja čehu sabiedriskā televīzija ČT24.

Ar festivāla direktora Jana Ržeržicha uzņēmību, festivāls tiek rīkots katru gadu februāra nogalē, tā ietvaros risinās dis-

kusijas, izstādes, koncerti, grāmatu atvēršana, tiek demonstrētas filmas, ir tikšanās ar literātiem, vēsturniekiem, politiskajiem dzīvējiem. Festivālā tiek iesaistīti skolēni un studenti.

Mene tekēl - tie ir vārdi no Bībeles, pravieša Daniela grāmatas 5.nodaļas.

"To nevainīgo upuru – bērnu, viņu māšu un sieviešu vārdā, To vārdā, kuŗi tika nošauti kaŗā, To vārdā, kuŗi nekad neatgriezās no cietuma, To vārdā, kuŗi par vergiem kļuva un tomēr nepārdeva savu godu par Jūdas grašiem, Milestības, dzīves, patiesības un cilvēku tiesību vārdā – to izstumto un svešatnē zudušo cilvēku vārdā, To vārdā, kuŗi ilgstoši dzīvoja elles malā, Viņu visu vārdā es rakstu vārdus no Bībeles: MENE TEKEL!"

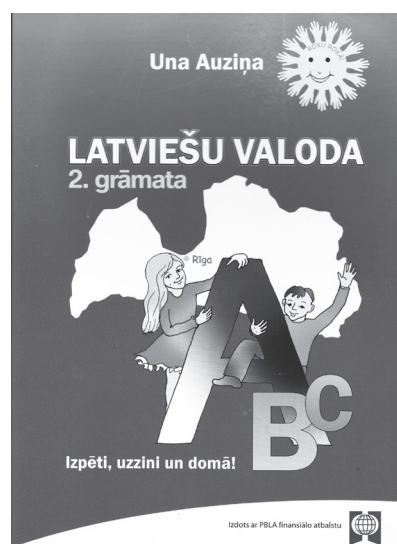
Jiri Henzingers,
dzejnieks un politiskais
ieslodzītais

PBLA dāvā mācību grāmatas skolām ārpus Latvijas

Sadarbojoties ar Unu Auziņu, latviešu valodas skolotāju Rīgas Starptautiskajā skolā Ķīpsalā, uzrakstītas un izdotas darba burtņicas un lasīšanas "mazgrāmatas" (*readers*), ko var izmantot, mācot bērniem no 1. līdz 6. klasei latviešu valodu. Una Auziņa, ikdienā mācot citu tautību bērniem latviešu valodu, ir sapratusi, ka dažkārt bērniem jābūt kā tādām, kas latviešiem varbūt šķiet pašsaprotamas, – burtu skaņas, tas, ka lietvārdi dalās dzimtēs; teikuma struktūra latviešu valodā; īsumā - valoda jābūt elementārā līmenī, tomēr mācības parodot saistošas un pievilcīgas.

Darba burtņicas veidotas vienkāršā valodā – domājot par bērniem, kas ikdienā latviešu valodu nedzird visapkārt. Ģimenē, iespējams, valodu dzird mutvārdos, bet rakstītais bērnam nav bijis iekalts no bērna kājas ikdienā, skolas solā sēžot. Tā arī iespējams, ka bērns ļoti labi saprot un runā latviski, bet rakstītais "klibo" un vārdu gatolnes ir neskaidras un tiek tikai minētas.

PBLA apzinās, ka katra latviešu skola ārpus Latvijas ir svarīga, un tāpēc 2013. gadā, izmantojot

gan Ārlietu ministrijas starpniecību, gan arī viesmākslinieku "laipnu roku", sistematiski mēģina nogādāt visjaunākās darba burtņicas skolās visā pasaulē.

Jaunās darba burtņicas jau ir uzdevinātas gan 30 skolām Īrijā un Lielbritānijā, gan Vīnē, Ārīches, Ženēvas, Bonnas, Luksemburgas, Briseles un Minsteres latviešu skolām, gan arī latviešu skolām Austrālijā, un nākamajās nedēļās arī ASV un Kanadas skolas tiks pie brīvēksemplāra ALA organizētajā skolotāju konferencē.

Pārējām latviešu skolām Eiropā būs iespēja tikt pie bezmaksas eksemplāra Latviešu valodas aģentūras rīkotajos diasporas skolotājuursos, kas notiks šī gada jūlijā Rīgā.

Papildu eksemplārus var iegādāties PBLA birojā Rīgā. Maksa par katru darba burtņici – 3 LVL.

PBLA biroja adrese: Lāčplēša iela 29-5, Rīga, tālr. 67282980, e-pasts: lelde@pbla.lv

Daina Grosa,
PBLA IP priekšsēde

LATVIEŠU NOZĪMĪGĀKO NOTIKUMU KALENDĀRS 2013

MARTS

- 21. marts - 26. marts – Piektais Starptautiskais R. Blaumaņa festivāls Valmieras teātrī
- 23. marts – Izrāde „Sprīdītis” Bredfordā, Lielbritānijā. Rīko „Latvijas koncerti”
- 24. marts – Izrāde „Sprīdītis” Londonā, Lielbritānijā. Rīko „Latvijas koncerti”
- 25. marts – Deportāciju atceres dienai veltīts koncerts Omskas latviešiem Omskā, Krievijā. Rīko „Latvijas koncerti”

APRĪLIS

- 10. aprīlis – „Music&Art Café” ar akustisko koncertu „Dzelzs Vilks” Mansfeldā. Vairāk: Māris tālr. 07710743982 vai Vineta tālr. 07985709913.
- 12. aprīlis – „Mūsmājās” grupa „Dzelzs Vilks” un DJ JOHNNY^{LV}. Vairāk: Māris tālr. 07710743982 vai Vineta tālr. 07985709913.
- 13. aprīlis – Bredfordā grupa „Dzelzs Vilks” un DJ JOHNNY^{LV}. Vairāk: Māris tālr. 07710743982 vai Vineta tālr. 07985709913.
- 13. aprīlis - 14. aprīlis - Ziemeļamerikas latviešu XIV Ērģeļu dienas Filadelfijas latv. ev. lut. Sv. Jāņa draudzes baznīcā Newtown Square, PA. Vairāk www.latvianluthchurchphila.org
- 13. aprīlis – Izrāde „Sprīdītis” Dublinā, Īrijā. Rīko „Latvijas koncerti”
- 14. aprīlis – Izrāde „Sprīdītis” Limerikā, Īrijā. Rīko „Latvijas koncerti”
- 19. aprīlis – Izrāde „Pasakas par ziediem” Stokholmā, Zviedrijā. Rīko „Latvijas koncerti”
- 20. aprīlis – Izrāde „Pasakas par ziediem” Gēteborgā, Zviedrijā. Rīko „Latvijas koncerti”
- 21. aprīlis – Izrāde „Pasakas par ziediem” Oslo, Norvēģijā. Rīko „Latvijas koncerti”

MAIJS

- 2. maijā – ASV latviešu organizāciju pieredzes apmaiņas seminārs. Vairāk www.alausa.org
- 3. maijs – 5. maijs – Amerikas latviešu apvienības (ALA) 62. kongress Sietlas priekšpilsētā Tukwillā. Vairāk www.alausa.org/lv/citi/alas-62-kongress-sietla-vasingtona/
- 4. maijs – 5. maijs – Latviešu kultūras dienas Īrijā. Rīko Latviešu nacionālā padome Īrijā. irijaslnp@gmail.com
- 26. maijā, - plkst. 3:30 pēcpusdienā Nujorkas Latviešu koŗa (NĻK) Pavasara koncerts Katskiļu nometnē. Sīkāka info sekos. Koŗa mājaslapa: www.nylatvianconcertchoir.org

JŪNIJS

- 1. jūnijs – Latvijas pašvaldību vēlēšanas. Vairāk www.cvk.lv
- 4. jūnijs – 15. jūnijs – Rīgas Operas festivāls. Vairāk www.lno.lv
- 21. jūnijs – 22. jūnijs – Pasaules latviešu amatnieku saiets Valmierā. Vairāk www.macibucentrs.lv
- 21. jūnijs – 15. jūlijs – Cēsu Mākslas festivāls. Vairāk www.cesufestivals.lv
- 22. jūnijs - 29. jūnijs – Daugavas Vanagu Centrālās Valdes sēde un Globālās dienas Rīgā un "Valguma pasaulē" (Tukuma nov.). Vairāk informācijas - amezmalis@hotmail.com
- 27. jūnijs - 11. jūlijs – „Hello, Latvia! / Sveika, dzimtene!” – divvalodu ceļojums pieaugušajiem, ģimenēm. Iespēja iepazīt Rīgu, apceļot Latviju un apmeklēt XXV Vispārējos Dziesmu un XV Deju svētkus! Rezervējiet vietu, iesūtot \$500 iemaksu. Maksimālais dalībnieku skaits ir 20; cena \$3600.
- 27. jūnijs - 11. jūlijs – „Heritage Latvia” - angļu valodas ceļojums jauniešiem. Jaunieši (13-15 g.v.) iepazīsies ar Rīgu, apceļos Latviju, satiksies ar sava vecuma jauniešiem divās Latvijas skolās un apmeklēs Dziesmu un Deju svētkus. Programma līdzinās „Sveika, Latvija!” ceļojumam, tikai informāciju sniedzam angļu valodā. Cena \$3 100. Tuvāka informācija par abiem ceļojumiem, kontaktējoties ar Anitu Juberti: tālr. (301) 340-8719, e-pasts: projekti@alausa.org
- 30. jūnijs – 7. jūlijs – XXV Vispārējie latviešu Dziesmu un XV Deju svētki Rīgā
- 30. jūnijs - Pasaules Latviešu saiets Rīgā, Rīgas Latviešu biedrības Lielajā zālē no 13:00 līdz 17:00. Vairāk girtszeidenbergs@comcast.net

JŪLIJS

- 1. jūlijs – Konference „Latvieši pasaulē – piederīgi Latvijai II”. Vairāk www.km.gov.lv
- 2. jūlijs – 4. jūlijs – Pasaules latviešu ekonomikas un inovācijas forums Rīgā. Vairāk www.ieguldilatvija.lv
- 7. jūlijs – 14. jūlijs – 3x3 nometne Neretā, Latvija
- 21. jūlijs – 28. jūlijs – 3x3 nometne Alsungā, Latvija
- 21. jūlijs – 28. jūlijs – 3x3 nometne Anglijā
Vairāk par nometnēm www.3x3.lv

VEIDOSIM ŠO KALENDĀRU KOPĀ!

Ja vēlaties, lai par jūsu rīkoto notikumu uzzinātu avižu *Laiks* un *Brīvā Latvija* lasītāji un abu mājaslapu apmeklētāji, lūdzu, sūtiet informāciju uz Rīgas redakciju:
redakcija@laiks.us, redakcija@brivalatvija.lv,
fakss: +371 67326784, tālr.: +371 67326761

NOVADU ZIŅAS

Latviešu leģionāri cīnījās par brīvu Latviju

16. marts leģionāram **Konstantīnam Dukaļskim**, kuŗam šogad 3. oktobrī apritēs 90. dzimšanas diena, ir īpaša diena. Tik daudzi viņa cīņu biedri, aizstāvot Kurzemes cietoksni, krita kaujas laukā. Godinot viņu piemiņu, Konstantīns pārdomā arī savu dzīves gājumu. Vai Laimes māte būtu klāt stāvējusi, ka, no mazotnes audzis Adamovas bērnu patversmē, kara laukā neguva ne skrambiņas, izturēja badu un smago fizisko darbu gūstekņu nometnē Krievijā? Un, dzīvojis tik bagātu mūžu, tagad bauda dzīves atvasaru, labi aprūpēts pansionātā „Rauda” Engures novadā?

„Vācu okupācijas laikā biju starp tiem jauniešiem, kuŗus grasījās sūtīt darbā uz Vāciju. Divas dienas noturēja vagonos Liepājā, bet tad laikam plāni bija mainījušies un nonācām Kuldīgā. Gluži kā gūstekņus mūs sadalīja darbā pie lauku saimniekiem. Tiesa gan, mēnesi maksāja 45 reichsmarkas, kas bija vienas pašbrūvētā pudeles vērtībā. Iesaukšana leģionā 1943. gada Jāņos nāca kā atpestīšana, jo beidzot saskatīju dzīves jēgu – ar ieroci rokās cīnīšos par to, lai krievs nekad vairs neatgrieztos Latvijā,” stāsta leģionārs Konstantīns Dukaļskis.

Labi atmiņā bija palicis 1941. gada 14. jūnijs, kad tūkstošiem Latvijas iedzīvotāju izsūtīja uz Sibīriju. Iesaucot Latviešu leģionā, mani iedalīja artilēristos un nosūtīja uz mācībām Jelgavā. Latviešu instruktori līdz pēdējam vilka laiku, lai latviešiem nevajadzētu doties uz fronti Krievijā. Toreiz jau lielgabalus vilka ar zirgiem. Lai kam bija doma motorizēt to pārvietošanu, tāpēc mani ar draugu Laganovski nosūtīja uz šoferu kursiem Rīgā. Pēc to beigšanas 1944. gada 15. martā mūs *salādēja* vago-

Latviešu leģionārs Konstantīns Dukaļskis (sēž) Otrā pasaules kara beigu atceres dienā, aizvadītā gada 8. maijā Lestenē, kur vienmēr iznāk satikt Kurzemes cietokšņa aizstāvjus

nos, un ešelons devās Austrumu virzienā. Stacijās no vagoniem neizlaida laukā. Sirds sažņaudzās krūtīs, kad sastāvs šķērsoja Latvijas robežu. Opočkā, brienot pa dziļu sniegu, sameklējām savu bateriju. Zeme bija sasalusi, blindāžas izrakt nebija iespējams, tāpēc mitinājāmies salmu būdās. Pa vidu kurināja *čugunku* ar slapju malku, pieberot nedaudz šaujamaš pulveŗa. Kāds to piebēra par daudz, tāpēc aizdegās salmi un sākās pānīka, četri kaŗotāji nepaspēja tikt ārā un sadega. Liktenis Konstantīnam bija labvēlīgs – pasargāja no tādām bezjēdzī-

gām nejaušībām.

Krievijas fronte bijusi tik viena liela atkāpšanās. Visdrāmātkākās cīņas bijušas par katru Latvijas zemes pēdu līdz 1944. gada Ziemsvētku kaujām Lestenes-Dzūkstes apkārtnē, kur Latviešu leģiona 19. divīzija un latviešu 106. pulks cīnījās pret Sarkanās armijas 130. latviešu strēlnieku korpusu. Divu okupācijas varu sadursmē notika viena no lielākajām latviešu tautas traģēdijām, kur latviešu kaŗavīri zem svešiem kaŗogiem cīnījās savā starpā, atkārtotot latviešu strēlnieku varonību 1916. gada Ziem-

svētkos. Kaujas ieilga gandrīz līdz 1945. gada Lieldienām. Bija jau skaidrs, ka drīz kaŗam beigas. Tāpēc vācieši daudz nepūlējās latviešu leģionārus apgādāt ar munīciju, aizbildinoties, ka tās trūkstot. Lai gan pēc daudziem gadiem Lestenes apkaimē atrada municijas noliktavas. Kapitulāciju 1945. gada 8. maijā latvju kaŗavīri sagaidīja ar aplkusušiem ieročiem un nonāca krievu gūstā. Vispirms Žagares nometnē, tad dzina kājām uz Jelgavu.

„Soļojām gaŗām arī tai vietai Jelgavā, kur kādreiz atradās mūsu kazarmas. Tur viss bija sabombardēts, palikušas tikai krāsmatas. Šo skatu redzot, acīs sariesās asaras, jo tas atgādināja kaŗā zaudētos biedrus. Līdz pēdējam elpas vilcienam visi cīnījāmies par brīvu Latviju, bet tā nebija kļuvusi brīva,” saka K. Dukaļskis.

Tad atkal ceļš uz Austrumiem lopu vagonos, uz Saratovas apga-

balu, kur ieslodzītie gūstekņus nometnē būvēja Saratovas – Maskavas gāzes vadu. Ar *ķirkām* un stangām bija jādrupina sasalusī zeme. Gāzes vads tapis uz tūkstošiem cilvēku kauliem. Vienīgi retam badā un smagajā darbā izmocītam izdevās atgriezties mājās. Konstantīns Dukaļskis atgriezās. Ilgus gadus nostrādāja meliorācijā. Mūžā bijušas trīs dzīvesbiedres. Palicis viens, Konstantīns nolēma doties uz pansionātu. Viņš jūtas apmierināts ar savu dzīves gājumu. To atvieglojis ārzemēs dzīvojošo latviešu, Daugavas Vanagu atbalsts Latvijā dzīvojošajiem leģionāriem, arī viņam. **Ar laikrakstu *Laiks un Brīvā Latvija* starpniecību latviešu leģionārs Konstantīns Dukaļskis izsaka viņiem vislielāko pateicību.** Bet 16. martā – kā katru gadu – viņš atminēsies savus križu biedrus.

Valija Berkina

ZIŅAS ĪSUMĀ

Madonas novadā jau 20. reizi norisinājās LR Aizsardzības ministrijas Rekrūtēšanas un jaunsardzes centra rīkotās O. Kalpaka piemiņas sacensības militārizētajā stafetē, kuŗas piedalījās skolēni un jaunsargi. Par uzvarētājiem savās vecuma grupās kļuva Vestienas un Bērzaunes pamatskolas, Madonas Valsts ģimnazijas un Lejasciema vidusskolas komanda.

Lubānas novada Visagala kapsētā, pirmo Latvijas kaŗaspēka daļu komandiera pulkveŗa Oskara Kalpaka (1882.-1919. gada 6. marts) atdusas vietā, notika piemiņas brīdis. Nacionālo bruņoto spēku (NBS) kapellāns Dāvids Šterns to atklāja ar aizlūgumu. NBS orķestris atskaņoja Jāņa Kalniņa „Lielo jundū”. Piedalījās arī pirmais LR Aizsardzības spēku komandieris pēc Latvijas neatkarības atgūšanas Dainis Turlais.

Daugavpili no 7. līdz 9. martam notika Ebrēju kultūras dienas, kas sākās ar piemiņas plāksnes atklāšanu pie Sinagogas 20. gs. ievērojamākajam rabinam, domātājam, skolotājam Abramam Īzakam Kukam. Rabīns dzimis 1865. gadā, dzīvojis Daugavpili, bet 1904. gadā pārcēlies uz Izraēlu. Atklāšanā klāt bija Izraēlas vēstniece Latvijā Hagita Ben Jakova. Daugavpils universitātē (DU) notika seminārs „Ebrēji Latgalē: vēsture un piemiņa”. Ebrēju kultūras dienu rīkoja DU, pilsētas domes Kultūras pārvalde, Daugavpils ebrēju kopiena un mūzejs „Ebrēji Latvijā”.

Pērn svinīgo solījumu deva un darbu Latvijas tiesās sāka 15 jauni tiesneši. Tieslietu administrācijā informē, ka šobrīd septiņi no viņiem strādā Administratīvās rajona tiesas Rīgā, Liepājā un Rēzeknes tiesu namos, septiņi – Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona, Kurzemes rajona, Latgales priekšpilsētas un Vidzemes priekšpilsētas tiesās, bet viens – Aizkraukles rajona tiesā. Latvijas rajonu/pilsētu tiesās, apgabaltiesās un zemesgrāmatu nodaļās kopskaitā strādā 529 tiesneši.

Daugavpils Marka Rotko mākslas centrs 5. martā saņēma dāvinājumu – ievērojamā latviešu keramiķa Pētera Martinsona (dzimis 1931. g. Daugavpili) darbu kolekciju, kuŗas izstāde tiks atklāta līdz ar Marka Rotko mākslas centra atklāšanu 24. aprīlī un būs skatāma līdz gada beigām.

Latvijā sākusies pieteikšanās *Stipro skrējienam*, kas veltīts Latvijas Neatkarības deklarācijas pasludināšanas dienai un notiks 4. maijā. To piekto reizi rīko *Stipriem Events&Media* un biedrība „Par stipru Latviju!”. Visi skrējēji saņems piemiņas veltes, bet uzvarētāji – balvas.

Latvijā no 11. līdz 15. martam notika Advokātūras dienai veltītās advokātu biroju bezmaksas juridiskās konsultācijas. Tās jau ceturto gadu rīkoja Latvijas Zvērinātu advokātu padome ar mērķi popularizēt zvērināta advokāta profesijas misiju – darboties sabiedrības interesēs.

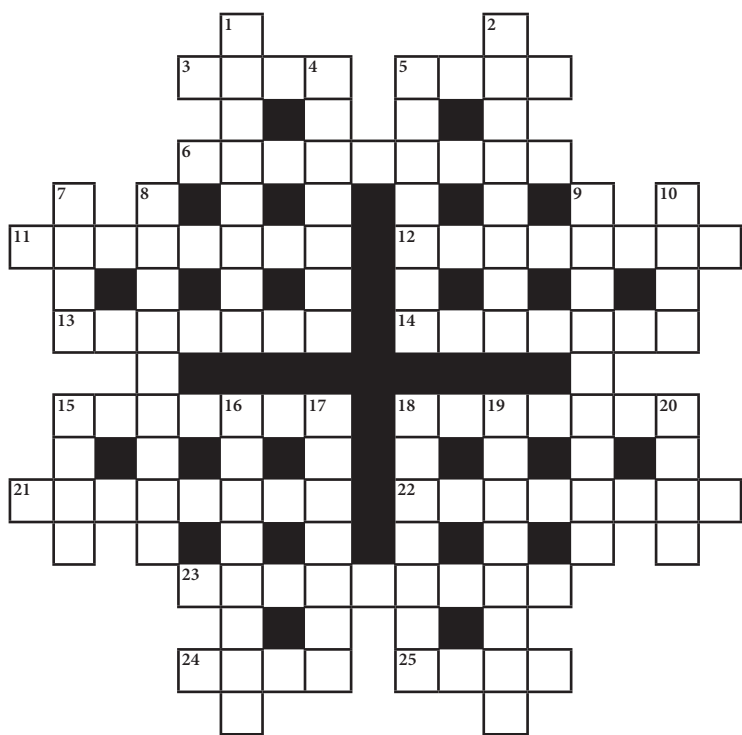
Ērgļu novadā lopu kautuvei *Aibi* tiks piemērots naudas sods (Ls 500) par uzņēmumam *Forever* piegādāto zirga gaļu, kas bija uzdota par liellopu gaļu. Latvijas Pārtikas un veterinārais dienests (PVD) konstatējis pārkāpumus arī lopu kautuvēs SIA *Viļumene*, ZS *Kalnpiēbes* un SIA *Musino*, kuŗās nav nodrošināta zirga gaļas izsekojamība.

Lielveikalu tīkli *Maxima* un *Rimi* apturējuši Rēzeknes gaļas kombināta gaļas konservu tirdzniecību saistībā ar aizdomām par tiem pievienotu zirga gaļu. Arī Lietuvas Valsts pārtikas un veterinārijas dienests konstatējis zirga gaļu Rēzeknes gaļas kombināta ražotajos liellopu gaļas konservos un visu produkciju atsaucis no tirdzniecības. Lietuvas Valsts pārtikas un veterinārijas dienests 1. martā aizliedza valstī tirgot arī Latvijā ražotos *Kuršu zemes* gaļas konservus, kuŗos atklāta zirga gaļa.

Īsziņas sagatavojusi Valija Berkina

KRUSTVĀRDU MĪKLA

Sastādījis Jānis Reveliņš (ASV)

Līmeniski. 3. Mazs krodziņš. 5. Pasaules okeana daļa. 6. Osta Meksikā. 11. Tuksneša dzīvnieks. 12. Iekļaut sevī. 13. Cēlonis. 14. Latviešu rakstnieka (1906-1993) vārds. 15. Melancholiskā valša

komponists. 18. Hercoga Jēkaba kolonija. 21. Izķēmoti. 22. Uzņemt par pilntiesīgu draudzes locekli. 23. Mūku mājoklis. 24. Sievietes vārds (martā). 25. Pielūgsmes objekts.

Stateniski. 1. Kristus mācības turpinātājs. 2. Latviešu dievturības ideologs. 4. Daiļš. 5. Lielākā kūrortpilsēta Latvijā. 7. Cilvēki radniecīgās attiecībās. 8. Atbilstošs. 9. Varmācīgi apspiest. 10. Tuvs radnieks. 15. Franču grāmatu grafiķis (1832-1883). 16. Medicīniskais preparāts, lieto cukurslimniekiem. 17. Romāna „Neapsolitā zeme” autore. 18. Sēne. 19. Neizskaidrojams. 20. Darināt ar adatām (rokdarbu).

Krustvārdu mīklas (BL Nr. 10) atrisinājums

Līmeniski. 7. Valmiera. 8. Spīganas. 10. Saiva. 11. Kravate. 12. Pelavas. 15. Liece. 17. Spinets. 18. Lelle. 19. Sirpis. 20. Smārds. 24. Klase. 25. Skotele. 26. Sekas. 29. Patents. 30. Rekords. 31. Kasta. 33. Virzulis. 34. Stārasts.

Stateniski. 1. Stilets. 2. Murds. 3. Kipra. 4. Bagetes. 5. Sandales. 6. Kalevala. 9. Ķimene. 13. Aptieka. 14. Stimuls. 16. Elite. 18. Ledus. 21. Pastelis. 22. Atlāss. 23. Skorbutis. 27. Statuss. 28. Petarde. 31. Kliķe. 32. Aktis.

IN MEMORIAM

JĀNIS KNOPS

(Dzimis 1921. gada 15. decembrī Liepājā, miris 2013. gada 9. janvārī Gēteborgā)

8. janvāra priekšpusdienā tika pielikts punkts bagātai nodaļai Gēteborgas „vecās trimdas” vēsturē – liecinieces klātienē saima Jānis Knops, lai vairs nepieceltos. Ikdienas dzīvi, sasniedzis 91 gada vecumu, Jānis organizēja un vadīja savā dzīvoklī. Jānim bija līdzsvara problēmas, tāpēc darbiniece no „mājas izpaļīgiem” (zviedriski – *hemtjänst*)

bija ieradies ar pārtikas iepirkumiem un tā kļuva par liecinieci Jāņa ieešanai mūžībā. Nevar apgalvot, ka Jānim būtu bijusi stipra veselība līdz mūža galam – sirdspukstiem palīdzēja baterijas, tāpat vecāku vīru proziskās vainas nepagāja viņam secen, bet Jānis tās piecietā un joprojām darbojās sabiedrībā.

1943. gada 12. jūnijā Jānis

Knops salaulājās ar Elzu Gergi, bet kara apstākļi ļāva pārim tikai trīs nedēļas ilgu kopdzīvi. Frontē Jānis tika ievainots, nonāca gūstā Vācijā, pēc tam Beļģijā.

Zvejnieku laiviņā kara beigu posmā Jāņa sieva Elza bija nonākusi Zviedrijā; arī Jānis dabūja atļauju iebraukt Zviedrijā, un ģimene apvienojās Stokholmā. Knopu pāris pamazām konstatēja, ka kara apstākļos noslēgtā laulība nav izturīga. 1947. gadā bija piedzimis dēls Andrejs, kas savukārt dāvāja Jānim latvisku mazbērnu ģimeni. Dēlu Andreju audzināja māte Stokholmā, bet Jānis pārcēlās uz Gēteborgu un iesaistījās gadu desmitus ilgstošā sabiedriskā darbībā.

Jānim bija laba balss – tenors, un viņš to izkopa, mācoties pie operdziedātājas Marijas Vinteres. Draugu pulkā bija vecāks operdziedātājs Aleksandrs Raudva, arī tenors. Abiem tenoriem klātesot, dzimšanas dienas un citas svinības varēja izvērsties isti dziesmotas un skaļas, sevišķi vasarās toreiz iecienītajā latviešu vasaras kolonijā Bjērboholmā (*Björboholm*). Jāņa paša dzimšanas diena 15. decembrī tika vienmēr svinēta. Draugu pulks sarūka. Vairākus gadus viesu skaits bija trīs, līdz beidzot divus gadus Jānis dabūja izciest „Lai dzīvo sveiks!” šo rindu autora solo dziedājumā.

Gēteborgas latviešu korī Jānis dziedāja kopš koŗa pastāvēšanas sākuma. Skaistas atmiņas saistās gan ar mēģinājumiem, gan piedalīšanos visos Eiropas latviešu dziesmu svētkos, daudzās dziesmu dienās – ieskaitot vienreizīgās dziesmu dienās Visbijā –, līdz beidzot visi varējām sadziedāties Dziesmu svētku estrādē Rīgā. Gēteborgas, vēlāk Gēteborgas-Burosas latviešu teātra grupā Jānis piedalījās daudzos iestudējumos. Šo izrāžu sagatavošana tāpat prasīja daudzas precīgas darbošanās stundas.

Iztiku Jānis garus gadus pelnīja lielās fabrikas SKF darbnīcās. Pag. gs. 50. gadu beigās viņš kopā ar dažiem domubiedriem ieguva inženiera gradu, vakaros mācoties Netzlera Techniskajā

institūtā. Darbniecu pret kantori viņš tomēr nemainīja, – to darot, būtu bijis jāpmierinās ar krietni mazāku izpeļņu.

Jaunu ģimeni Jānis neveidoja, bet reizi salaulājās uz iepriekš norunātiem diviem gadiem ar poļu tautības sievieti, lai sagādātu viņai iespēju iegūt tiesības uz dzīvi Zviedrijā.

Jaunībā Jānis rūpējās par sava auguma fizisko stāvokli, vingroja pēc speciālas Arnes Tammera programmas („Dod man stundas ceturksni dienā, un es tev došu jaunu ķermeni”) un spēlēja basketbolu latviešu sporta biedrībā *Baltic*. Bagātīgs kausu, statuju un diplomu klāsts liecina par Jāņa panākumiem sacensībās šaušanā ar pistoli un šauteni gan Gēteborgas, gan Zviedrijas apjomā.

Nobeigumam lai izskan atvadu vārdi Jānim Hāgas baznīcā Gēteborgā, ko pēc apbedīšanas dievkalpojuma 8. februārī draudzes valdes vārdā teica šo rindu autors.

„Zviedrijā ir sena paraža, atvadoties no mirušā, viņam pateikties. Gēteborgas latviešu draudze pateicas Jānim par kases turēšanu ceturtdaļgadsimta garumā. Šai pateicībai var pievienoties Daugavas Vanagu Gēteborgas nodaļa. Vairākas ģimenes varēja Jānim teikt paldies par viņa dziesmām tuvinieku izvadīšanas dievkalpojumos. Māc. Lai viņš labprāt gribēja dzirdēt Jāņa balsi karavīru piemiņas dievkalpojumos. Tuvākajā pagātnē dievlūdžēji pateicās par to lepnumu, ko jutām sirdī, skatoties uz sarkanbaltsarkano karogu, ko mūsu svinīgajos dievkalpojumos braši ienesa slavas apstarotās 19. divīzijas cīnītājs Jānis Knops. Gribu viņam vēltīt drusku pārveidotus rakstnieka un dzejnieka Arnolda Jansona vārdus:

*Lai slava latvju goda prātam,
Lai suminājums droši teikts
Ne vārdam, vējā izrunātam,
Bet darbam, Latvijai kas veikts!*
Paldies, Jāni, par sešdesmitgadīgo draudzību! Lai Visuvarēns Dievs mielo Tavu dvēseli mūžības dārzos!”

A. Kristsons

Brīvā Latvija
reklāmas cenas Latvija

Cena - Ls 0,80 par cm²
ierāmējumā
Atlaišanas par reklāmas
publicēšanas biežumu:

- Atkārtotot vienu un to pašu reklāmu 2 reizes, paredzēta atlaide 10 % apmērā no parastās cenas.
- Atkārtotot vienu un to pašu reklāmu 3 reizes, - 15 % no parastās cenas.
- Atkārtotot vienu un to pašu reklāmu 4 reizes un vairāk, - 20 % no parastās cenas.
- PRIVĀTSLUDINĀJUMIEM: Ls 0,40 par 1 cm² ierāmējumā.
- SĒRU SLUDINĀJUMS: Ls 35,-

Pasta adrese:

Ausekļa iela 14 - 2

Rīga, LV - 1010

Tālrunis + 371 67326761

Tālrunis +371 67326784

Darba laiks:

Pirmdien – 9-17

Otrdien – 9-17

Piektdien – 9-15

BRĪVĀ LATVIJA

Latvijas reģ. nr. 1144.
Rietumeiropas latviešu laikraksts,
iznāk sestdienās, 48 reizes gadā.
Izdevēji: Brīvās Latvijas izdevēju kopa (BLIK)

Redaktore: Ligita Kovtuna
Brīvā Latvija redakcija – Ausekļa iela 14-2,
Rīga, LV-1010
Tālrunis (redakcija) +371 67326761, +371 29439423,
Tālrunis: +371 67326784.
e-pasts: redakcija@brivalatvija.lv

Administrācija: Sarmīte Janovskis “Straumēni”,
Cattorpe Manor, Cattorpe, Leics.
LE17 6DF, England. Tālrunis: 01788823438, fakss
01788822441. Kārto visas sēru un citu sludinājumu maksas; pieņem rietumu abonementus,
izņemot Vācijas un Zviedrijas.

Pārstāvniecība Anglijā:
Dz.Purmale, 34 Brook Road, Leicester LE5
2HE.
Tālrunis: 01162431322, fakss 01162433312.
e-pasts: dzidra.purmale@talktalk.net

Abonementa maksa, sākot ar
2010. gada 1. jūliju:
Lielbritānijā: 6 mēnešiem GBP 65; 12 mēnešiem
GBP 120. Samaksu ar čekiem, PO vai naudā (ierakstītā
sūtījumā) sūtīt laikraksta administrācijai (adrese
sk. augšā), uz vārdu Brīvā Latvija. Maksājot Lielbritānijā
par Latvijas gada abonementu GBP 40

Zviedrijā: 6 mēneši Kr 650,-; 12 mēneši
Kr 1240,-. NAUDAS PĀRVEDUMI: LETTER-
NAS RIKSFÖRBUND I SVERIGE/BRĪVĀ LAT-
VIJA (Wallingatan 34, 5 tr, S-111 24, Stockholm,
Plusgiro 11 47 46 - 1). Tālrunis: +46 8214425. Admi-
nistrācija: Vija Freimane, e-pasts: freimanisv@
yahoo.se, tālrunis: +46 8808815

Naudas pārvedumi Vācijā: 12 mēn. – 143 eiro;
6 mēn. – 75 eiro; 3 mēn. – 40 eiro; BL konts Lettish
-che Gemeinschaft, Salzmannstr. 152, 48159
Münster. Postbank Hamburg, BLZ 200 100 20,
konts 271 751 204. Adrese abonēšanas jautājumiem:
Ivars Vētra, Mittelstr. 3, D-35415
Pohlheim, tālrunis: +49 6004 2801, e-pasts: ivetra@
web.de. Cita informācija Nils Ebdens, Lettische
Gemeinschaft in Deutschland e. V., Frankfurter
Str. 54, D-35440 Linden, tālrunis: +49 6403 940933,
e-pasts: info@lk-v.de

Citās Eiropas zemēs: 6 mēnešiem 70 eiro;
12 mēnešiem 130 eiro. Naudas pārvedumi ar čekiem
uz Brīvā Latvija (adrese kā augšā).

ASV un pārējās pasaules valstīs 6 mēnešiem
USD 90,-, 12 mēnešiem USD 170,-.

Latvijā: 6 mēnešiem Ls 20, 12 mēnešiem Ls 34.

Latviešu organizāciju un privāto sludinājumu
maksā £3 par 10 mm augstu vienslejiģā platumā
aizņemtu telpu. Sēru sludinājumi (10,6 cm x
7 cm) £45. Zviedrijā – 500 kr.

Komerģiālie sludinājumi £6 par 1 slejas cm.

Atlaišanas atkārtotām reklāmām.
Ar autora vārdu, iniciāļiem vai segvārdu parak-
stītos rakstos izteiktās domas nav katrā ziņā arī
redakcijas domas. Par līdzstrādnieku honorāriem
nepieciešama iepriekšēja vienošanās. Par publi-
kācijās minēto faktu precizitāti atbild autors.

BRĪVĀ LATVIJA
Latvian Weekly Newspaper
published by the Latvian Publishers Association,
Ausekļa iela 14-2, Rīga, LV-1010, Latvia.

Iespiests: SIA Madonas Poligrafists

Mūžībā aizgājis
Gleznotājs, fotogrāfs, kādreizējais Minsteres
Latviešu ģimnazijas skolotājs

JĀNIS A. ANNUS

25.10.1935 - 26.02.2013

Viņu gaišā piemiņā paturēs
“Latviešu kopība Vācijā” un
Minsteres Latviešu ģimnazijas saime

Visi mākslas veidi kalpo pašai lielākajai no mākslām -
mākslai dzīvot uz pasaules.

Mūžībā aizsaukta ilggadēja
Stokholmas latviešu ev. luteriskās draudzes
saimniece

**ANNA SAUSIŅA,
dzim. LANGE**

Dzimumi Priekulē 1922. gada 10. augustā,
mirusi Hudingē 2013. gada 4. martā

Pateicībā
prāveste Ieva Graufelde ar
Stokholmas draudzes valdi un Padomi

Mūžīgu mieru, Dievs, dod...

Bēres 2013. gada 5. aprīlī plkst. 11.45
Stokholmas Meža kapu Augšāmcelšanās kapellā
(Uppståndelsekapellet)

Mūžībā aizgājis DVF Lidsas nodaļas biedrs

IVARS JEFIMOVS

Dzimis Lielvārdē 1935. gada 21. septembrī,
miris Rīgā 2013. gada 24. februārī

Miļā piemiņā viņu paturēs
DVF Lidsas nodaļas biedri
un tautasdeju kopa „Kamoliņš”

Ak, retākas rindas...

Mūžībā aizgājis
mūsu nodaļas mūža biedrs

**MĀRTIŅŠ ALEKSANDRS
RINĶIS**

* 11.11.1922. Rīgā
† 29.12.2012. Kardifā

Viņu miļā piemiņā paturēs
DVF Swansea's nodaļa

Mūžībā aizgājusi mūsu miļā
**ANNA SAUSIŅA,
dzim. LANGE**

Dzimumi Priekulē 1922. gada 10. augustā,
mirusi Stokholmā 2013. gada 4. martā

Miļā piemiņā paturēs
Ligita, Jānis, Ilze un Liene ar ģimenēm

Mana miļā māmuliņa
Mani miļi audzināja ...

Izvadišana š. g. 5. aprīlī plkst. 11.45
Uppståndelsens kapell, Skogskyrkogården

PAZIŅOJUMI

Lieldienu tirdziņš Stokholmā

Svētdien, 24. martā, no plkst. 12.30 līdz 16.00

Zviedrijas Latviešu apvienības telpās,
Wallingatan 34, 5 tr. (durvju kods 8591)

Varēs iegādāties tanī pašā ritā no Latvijas atvestus labumus, piemēram, rupjo un saldskābo maizi, alu, sieru, zirņus, saldumus un vēl daudz ko.

Visi mīļi gaidīti!
ZLA valde

Ne bagātos, bet kam laba sirds, lūdzu palīdzēt ar naudiņu divām gudrām mazmeitiņām, lai iegūtu augstāko izglītību. Lūdzu.
Latvija, LV-3100, Tūkums.
Swedbank:
LV73HABA 0551014736204
Justine Spriesle
Tālr. +371 631 23330

ANGLIJA

Video filmas izrāde kluba telpās DVF namā (72 Queensborough Terrace, London W2) otrdien, 19. martā, plkst. 13.30. Mēs skatīsimies ironiski romantisku stāstu „Rūgtais vīns” (2007. g.) un dokumentālfilmas pielikumu. Atspirdzinājumi. Ieeja par ziedojumiem.

DVF Koventrijas nodaļa rīko **Leģiona atceres dienu** Mūsmājās 17. martā plkst. 15. Visi laipni aicināti. Nodaļas valde.

Bradfordā 23. martā izrāde “Spridītis” bērniem pēc pusdienā. Sikāka informācija pie Gitas pa tālr.07768268524 vai Maris 07710743982.

Papildu informācija, zvanot pa tālr. 07985709913 Vineta vai 07710743982 Māris draugos.lv/domubiedros, www.latviesiem.co.uk, ABN/pasakumi

***

DIEVKALPOJUMI

Bristolē, St. Bartholomew's Church, Maurice Road, BS6 5BZ, sestdien, 6. aprīlī, plkst. 15 Lieldienu laika dievkalpojums ar dievgaldu un iesvētībām. Pēc dievkalpojuma sadraudzības brīdis.

Svonsijā, St. Barnabas Church, Hawthorne Ave, Uplands, Swansea SA2 0LP, svētdien, 7. aprīlī, plkst. 16 Lieldienu laika dievkalpojums ar dievgaldu. Pēc dievkalpojuma sadraudzības brīdis.

VIDUSANGLIJAS DRAUDZE, māc. V.Vāvere

Birminghamā, All Saints baznīcā, Kings Heath, B14 7RA, svētdien, 17. martā, plkst.15.30 Ciešanu laika dievkalpojums. Pēc tam kafijas galds.

„Straumēnos”, Catthorpe Manor, Catthorpe, Leicestershire, LE17 6DF, svētdien, 31. martā, plkst. 11 Lieldienu dievkalpojums apvienots ar Koventrijas kopu.

Londonā, Sv. Annas un Sv. Agneses baznīcā, EC2V 7BX, piektdien, 29. martā, plkst. 14 Lielās piektdienas dievkalpojums ar dievgaldu, sprediķos bisk. emer. Jāna Jēruma–Grinberga. Svētdien, 14. aprīlī, plkst. 14 Lieldienu laika dievkalpojums ar dievgaldu. Pēdējais dievkalpojums Sv. Annas un Sv. Agneses baznīcā. Piedalās Londonas latviešu koris. Svētdien, 28. aprīlī, plkst. 14 Lieldienu laika dievkalpojums. Pirmais dievkalpojums Zviedru baznīcā, Harcourt Street, W1H 4AG.

Londonā, DVF namā, 72 Queensborough Terrace, London W2 3SH, sestdien, 23. martā, plkst. 11 Ciešanu laika dievkalpojums un Draudzes padomes sapulce.

Rovfantā, Rovfantas dievnāmā, RH10 4NG, svētdien, 31. martā, plkst. 7 un 11.30 Lieldienu dievkalpojumi ar dievgaldu. Kristus augšāmcēšanās svētki!

ZIEMEĻANGLIJAS-BRADFORDAS DRAUDZE, māc. G. Putce
Bradfordā, 29 Great Horton Rd., BD7 1AA, Vācu baznīcā, svētdien, 31. martā, plkst. 10.30 Lieldienu dievkalpojums ar dievgaldu un iesvētībām.

LĪDSAS DRAUDZE, māc. G. Putce
Lidsā, 9 Alma Rd., LS6 2AH, Sv. Lūkas baznīcā, svētdien, 31. martā, plkst. 14 Lieldienu dievkalpojums ar dievgaldu.

Halifaksā, 8 Lord Str., HX1 5AE, DVF namā, pirmdien, 1. aprīlī, plkst. 11

Lieldienu dievkalpojums ar dievgaldu.

MANČESTERAS DRAUDZE, māc. G. Putce

Mančesterā, Stretford, M32 8FE, Martin-Luther-Kirche, 9 Park Road, svētdien, 24. martā, plkst.13.30 Pūpol-svētdienas dievkalpojums ar dievgaldu un kristībām.

Voringtonā WAI IXG, Market Gate, Holy Trinity Church, svētdien, 24. martā, plkst. 20 Pūpolsvētdienas dievkalpojums ar dievgaldu.

VĀCIJA

DIEVKALPOJUMI

Bekhofas latv. baznīcā (Am Beckhof 44) 1. aprīlī plkst. 14.30 Lieldienu dievkalpojums, kalpo diak. L. Urdze. Pēc dievkalpojuma kafijas galds draudzes namā.

Oldenburgā, Ohmstedes baznīcas draudzes namā, Butjadinger Str. 59, 14. aprīlī plkst. 11 dievkalpojums. Kalpo diak. L. Urdze, pie ērģelēm Dr. A. Rosenbergs. Pēc dievkalpojuma kafijas galds.

Minchenes Latviešu Luterāņu draudze aicina latviešus un latviešu draugus uz Pūpolsvētdienas dievkalpojumu ar dievgaldu svētdien, 24. martā, plkst. 15 Mīnchenes Svētā Gara baznīcā, Heiliggeistkirche München-Moosach, Troendle Str. 53. Dievkalpojumu vadīs mācītāja Dr. Ilze Kezberē. Bērniem piedāvājam īpašu programmu. Pēc dievkalpojuma sadraudzības stunda tuvējā viesu namā.

Diseldorfas latviešu ev.lut. draudzes Pūpolu svētdienas dievkalpojums ar dievgaldu notiks sestdien, 23. martā, plkst. 14 Stephanus-Kirche (kriptā), Wiesdorfer Str.21, Düsseldorf-Wersten. Kalpos prāv. K. Bērziņš, pie ērģelēm Malika kundze. Pēc dievkalpojuma kafijas galds.

Minsteres latviešu ev.lut. draudzes Pūpolu svētdienas dievkalpojums ar dievgaldu notiks 24. martā plkst. 10.30 Svētā Jāņa kapellā (Bergstraße, 48143 Münster). Kalpos prāv. K. Bērziņš.

Hanoverā, Markus baznīcas draudzes namā, Hohenzollernstr. 54, 24. martā plkst. 14 dievkalpojums ar dievgaldu. Kalpo diak. L. Urdze. Pēc dievkalpojuma pārrunas pie kafijas galds. 7. aprīlī plkst. 14 dievkalpojums. Kalpo diak. L. Urdze. Pēc dievkalpojuma pārrunas pie kafijas galds.

Frankfurtē, Emmaus draudzes baznīcā, Alt Eschersheim 22, 60433 Frankfurt, svētdien, 17. martā plkst. 13 paredzēts dievkalpojums ar dievgaldu. Archib. Elmārs E. Rozītis. Sekos draudzes pēcpusdiena pie tējas galds blakus esošā draudzes namā. Atrodas Frankfurtē ziemeļos, tieši iepretim S-Bahn stacijai Frankfurt/Eschersheim un tuvu U1, 2, 3 un 8 pieturai Weissner Stein.

Virburgā, Deutschhauskirche, Am Schottenanger 2, sestdien, 23. martā plkst. 13.30 būs Pūpolu svētdienas dievkalpojums ar dievgaldu. Archib. Elmārs E. Rozītis. Sekos kafija draudzes telpās, un parāllēli tam bērnu nodarbības.

Memmingenā, Kristus baznīcā, Albert Schweizer Str. 19, svētdien, 24. martā, plkst. 11.15 būs Pūpolu svētdienas dievkalpojums ar dievgaldu. Archib. Elmārs E. Rozītis. Sekos kafijas galds draudzes namā.

Esslingenā, Dienvidu baznīcā, Suedkirche, Spitalsteige 3, piektdien, 29. martā, plkst. 15 būs Lielās Piektdienas dievkalpojums ar dievgaldu. Archib. Elmārs E. Rozītis. Sekos draudzes vakars.

ZVIEDRIJA

Ielūdzam uz sarīkojumu ceturt-

dien, 4. aprīlī, plkst. 18.00: **Dr. Matthew Kott** referēs par tematu “Ekstrēmās politiskās kustības Latvijā” zviedru valodā. POLITISK EXTREMISM I DAGENS LETTLAND: SKA MAN BRY SIG? Riko Zviedru-Latviešu biedriba – Svensk-Lettiska föreningen, ZLA telpās, Wallingat 34, 5tr,Stokholmā.

Pēc referāta saviesīgs vakars. Ieeja biedriem 50 kr, pārējiem 80 kr, samaksājot biedru naudu 150 kr, ieeja brīva. Pieteikšanās, vēlākais, 2. aprīlī: info@svensklettiska.se jeb pa telefonu Conny Mörke 073-581 77 15, alt. Muditei Hoogland Krastai tel.: 08 7526334 e-pasts: mudite_hk@hotmail.com Visi laipni aicināti! Zviedru-Latviešu biedriba.

***

Latviešu pensionāru apvienība (LPA) laipni ielūdz uz programmu **Lieldienu svētku noskaņā** sestdien, 23. martā, plkst. 15 (lūdzu ievērot laiku), Latvijas vēstniecībā, Odengatan 5, Stokholmā.

Runās ortopēdijas profesors emeritus Andris Kreicbergs “Vi blir skörare” (Mēs kļūstam trauslāki) zviedru valodā. Lūdzam visus paņemt līdz kādu pēc savas īpašas metodes nokrāsotu olu, ko pie kafijas galds un glāzes vīna varam salīdzināt vai apmainīt. Sītišimies arī ar olām. Nobeigumā kopīgas dziesmas Gunāra Zvejnieka vadībā.

Lūdzu pieteikties, vēlākais, 20. martā, pie Mudites Hoogland-Krasts, mudite_hk@hotmail.com, tālr. 08/7526334, vai arī pie Astrides Kreibom, tālr. 070/1480222.

***

Gēteborgas latviešu Pensionāru biedrības tikšanās notiks “Folkpartiet” telpās! NEDRE KVARNBERGSGATAN 7 (atrodas “Vāstra Nordstan”), Gēteborgā 23. martā plkst. 13. Jauni biedri laipni gaidīti! Valde

***

DIEVKALPOJUMI

Norčepingas latviešu draudzes Lielās Piektdienas dievkalpojums ar Svēto Sakramentu notiks piektdien, 29. martā, plkst. 13 St. Olai baznīcā, Skolgatan. Dienas mude: “Piemini mani...” Mācītāja Dr. Normunda Kamergrauža homilija. Pēc dievkalpojuma piemiņas galds draudzes namā. Esiet aicināti un gaidīti!

Gēteborgas Latviešu draudzes Lielās piektdienas dievkalpojums ar dievgaldu 29. martā plkst.14 Hāgas baznīcā. Prāveste Ieva Graufelde. Pie ērģelēm Peter Wägssjö. Pēc dievkalpojuma draudzes kafija Hāgas draudzes telpās. Viesi, arī bērni, jaunieši, citi latviski runājošie, laipni lūgti un gaidīti. Ielūdz Gēteborgas ev. lut. draudzes namā. “Mierā un pašāvivā jūs atrastu spēku.” Jes 30:15

Esķilstunmas latviešu draudzes Lieldienas dievkalpojums ar Svēto Vakarēdienu notiks svētdien, 31. martā, plkst. 13 Sv. Andreas baznīcā. Dienas mude: “Kristus ir augšāmcēlies!” Mācītāja Dr. Normunda Kamergrauža homilija. Pēc dievkalpojuma svētku galds dievnāmā. Esiet aicināti un gaidīti!

BELGIJA

Belģijas Latviešu evaņģēliski luteriskās draudzes Baltās svētdienas dievkalpojums notiks 7. aprīlī plkst. 14 Zviedru draudzes baznīcā, Eglise Suédoise, Ave des Gaulois 35, BE-1040 Bruxelles (pie Merode metro, netālu no Cinquantenaire parka). Kalpos prāvests Klāvs Bērziņš, pie ērģelēm Ivars Sprīngis, dziedās „Korītis bez vārda”. Pēc dievkalpojuma kafijas galds.

Informācija par latviešu skolām Anglijā un Īrijā 2012./13. gadā

Skola	Kontakti	Paidagogi (trenēti paidagogi)	Skolēnu skaits
Bradfordā (Bradford)	Gita Robalde	4(4)	25
Lesterā (Leicester)	Iveta Ročāne	2(2)	10
Londonā (London)	Avita O'Donnell	17(5)	85
Mančesterā (Manchester)	Dzidra Noor	3(3)	25
Mansfildā (Mansfield)	Helmuts Feldmanis	2(2)	60
Pīterborovā (Peterborough)	Inese Asermane	6(5)	32
Nūrijā (Īrija) (Newry)	Agnese Šerbuka	2(1)	14
Mazaīs Letiņš			
Dublinā, Eirā (Dublin, Eire)	Inguna Grietiņa	3(2)	30
Navanā* (Navana)	Inguna Grietiņa	5(3)	21
Southamptonā (Southampton)	Karina Gausiņa	2(1)	13
Droghedā, Īrija (Drogheda)	Laima Ozola	2(2)	33
Svonsijā (Swansea)	Egija Cinovska	3(0)	18
Limerikā (Eirā) (Limerick, Eire)	Kristīne Michailova	6(3)	36
Korkā (Eirā) (Cork, Eire)	Anita Litauniece	3(3)	26
Dublinā (Eirā) (Dublin, Eire)	Santa Eglīte	3(2)	38
Bostonā (Boston)	Ziedonis Barbaks	5(3)	62
Blanchardstaunā (Eirā) (Blanchardstown, Eire)	Ilze Tropa	1	20
Northamptonā (Northampton)	Agnese Jēkabsonē	2(0)	18
Longfordā (Eirā) (Longford, Eire)	Olita Lagzdiņa	2(1)	10
Bristolē (Bristol)	Judīte Kīsele	3(2)	15
Kentā (Kent)	Baiba Freidenfelde	5(4)	50
Pīterborovā (Peterborough)	Aija Grabuste (Mūzika)?	?	?
Meijo (Eirā) (Mayo, Eire)	Zane Kazotniece	4(1)	13
Linkolnā (Lincoln)	Lana Brachmane	2(1)	11
Portlaoizē (Īrijā) (Portlaoise)	Inita Danne	7(3)	46
Spoldingā (Spalding)	Laima Katkovska	3(1)	34
Liverpūlē* (Liverpool)	Antra Jakovleva	*skoliņa atvērsies 9. martā	
KOPĀ		97(54)	745

Informāciju sniedzis Māris Pūlis, Skolotāju semināru Bradfordā vadītājs, e- pasts: moggyp@com (plašākai informācijai par atsevišķām skoliņām un to adresēm).

Sakārtojusi **Sarmīte J.-Ē.**